

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος "Ογδοος

Συνδρομή ἑτησία: Ἑ. Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται ἀπὸ
1 ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἑτησίου. — Γραφεῖον τῆς Διοικήσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

19 Αὐγούστου 1879

ΣΦΡΑΓΙΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΓΕΡΟΝΤΙΑΣ ΜΗΛΟΥ

ἐπὶ Ἐπαναστάσεως.

[Ἐκ τῆς Συλλογῆς Παύλου Λάμπρου].

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΕΚ ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ¹

Φίλτατε,

Προχθές σὲ ἀφῆκα, ἡ μᾶλλον μὲ ἀφῆκες, εἰς τὸ Μουσεῖον. Ἀνακρούσωμεν πρῦμναν, καὶ ἐπιστρέψωμεν πάλιν διὰ τῶν Φιλυρῶν, ὅπου, ἐπειδὴ ἔδρεχε, κατέφυγον εἰς τὸν ἀριστερῶς ἀνοιγόμενον μεγαλοπρεπῆ διάδρομον, τὸν ἄνωθεν δι' ὑέλων στεγαζόμενον, δύω ὁδοὺς ἐνοῦντα, καὶ πλούσια ἐργαστήρια ἐκατέρωθεν ἔχοντα.

Εἰς τὰ παράθυρα τοῦ ἐνὸς τούτων εἶδον ἀνδρομήκην τὸν Σωκράτην, εἰς λευκὴν χλαμύδα τὸ γυμνὸν σῶμά του ἐνείλιγμένον ἔχοντα, καὶ μετ' ἡρέμου φρονὸς ἀποθνήσκοντα ἀφ' οὗ ἔπτε τὸ κώνειον. Τὸ θέαμα τοῦτο ἰσχυρῶς συγκινήσαν καὶ καταθέλξαν με, μὲ παρεκίνησε νὰ εἰσέλθω. Κατείχετο δὲ πᾶσα ἡ αἴθουσα ὑπὸ περιέργων καὶ ἀξιοθεάτων πολυτελῶς ἐνδεδυμένων ἢ χαριέντως μὴ ἐνδεδυμένων συμπλεγμάτων, φυσικώτατα μὲν κατεσκευασμένων, ἀλλὰ προφανῶς κηροπλάστων. Τὰ μὲν παρίστων σκηνὰς ἱστορικὰς, ἀλλὰ δὲ μυθολογικὰς, ἀλλὰ δ' ἄλλας ἅς δὲν ἐνόουν. Διὰ τοῦτο — τοῦλάχιστον πρὸ πάντων διὰ τοῦτο, — ἀπετάθην πρὸς ὡραίαν μικρὰν νεάνίδα, ἣν εἶδον εἰς τὸ μέσον τῆς αἰθούσης ἔχουσαν κατάλογον εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ἐν αὐτῇ φαινομένην ὅτι ἐξήτει νὰ ἐξιχνιάσῃ τὸ μυστήριον τοῦ πρὸ αὐτῆς ἐπὶ στήλης καθήμενου κηρίνου ἔρωτος, ὅστις πανηρόν ἔβλεπε καὶ δι' ἄκρου τοῦ δακτύλου ἐδοκίμαζε τὴν ἀκωκὴν τοῦ βέλους του. Συνάψας λοιπὸν ὅσα γερμανικὰ ἀκόμη ἤξευρον, ἠρώτησα τὸ κοράσιον ἂν ἦτον

¹ Ἰδὲ σελ. 465.

ὁ κατάλογος ὃν ἀνεγίνωσκεν. Ἀλλὰ φαίνεται ὅτι τὸ κοράσιον δυσηρεστήθη ὅτι ἀπετάθην πρὸς αὐτὸ χωρὶς νὰ τῷ εἶμαι γνωστός, καὶ ἐπροσποιήθη ὅτι δὲν μὲ ἤκουσε. Τὸ ὀρθότερον θὰ ἦτο νὰ μακρυνθῶ. Ἀλλὰ, φοβούμενος μὴ μ' ἐκτιμήσῃ ὡς ἀγροίκως προπετῇ, — τοῦλάχιστον τοῦτο πρὸ πάντων φοβούμενος, — προσέθηκα ὅτι ὁ σκοπός μου μόνον ἦτο νὰ τὴν παρακαλέσω νὰ μ' εἰπῇ ποῦ ἀγοράζονται οἱ κατάλογοι. Ἐπειδὴ ὁμῶς καὶ πάλιν τὴν αὐτὴν ἐτήρησε περιφρονητικὴν σιωπὴν, δὲν σοὶ ἀρνούμαι ὅτι τοῦτο μὲ δυσηρέστησε, δι' ὃ καὶ μετ' ὀλίγον ἀνοικείου ἴσως πικρίας τῇ εἶπον μακρυνόμενος: «Ἄν ἦτον ἐγκλημα ὅτι σὰς ἀπέτεινα τὸν λόγον, ἐλπίζω ὅτι θὰ μοὶ τὸ συγχωρήσετε χάριν τῆς μετάνοίας μου». Ἀλλ' ὅτε καὶ πάλιν ἐμείνεν ὡς ἡ Νιόβη ἀκίνητος, καὶ οὐδὲ μετεστράφη, οὐδὲ κἂν ὕψωσε πρὸς ἐμὲ τοὺς ὡραίους τῆς ὀφθαλμοῦς, ὅπερ εἶχον ἐλπίζει, τότε μοὶ ἐφάνη ὅτι ἡ σεμνότης τῆς ὑπερέβαινε τὰ ὅρια, καὶ φιλεκδικῶς μᾶλλον, τὴν ἐπλησίασα αὐτῆς, καὶ ἐρρίψα ἐπ' αὐτῆς ταύτην τὴν φορὰν ἀδιακρίτα βλέμματα· ἀλλ' ἰδὼν ὅτι οὐδὲν κἂν ἐρύθημα ἀνεβίβασαν αὐτὰ εἰς τὰς παρειάς τῆς, τότε πρῶτον ἐγνώρισα ὅτι καὶ ἡ ὡραία αὕτη νεᾶνις, ὡς καὶ ὁ ἀδελφός τῆς ὁ ἔρως, . . . ἦτο κηροπλάστος. Ἐκτοτε προσεκτικῶς περιεβλεπόμην καὶ ὅποιον καὶ ἂν ἀπῆντων, περιέμενον νὰ κινηθῇ, ἵνα ἐννοήσω ἂν εἶναι ἐκ σαρκὸς καὶ ὀστέων, ἢ μίμησις ἐκ κηροῦ.

Ἐξαντλήσας δὲ τὰ ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ θεάματα, ἀνέβην τὴν εἰς τὸν ἄνω δόμον φέρουσαν εὐρεῖαν κλίμακα, εἰς ἧς τὰς κινκίδας ἦν κομψὴ καὶ ὡραία κυρία προσανακεκλιμένη, καὶ ἔβλεπε τοὺς ἀναιδοκαταβαίνοντας. «Τί ἐμποδίζει νὰ εἶναι καὶ αὕτη κηρίνη», εἶπον κατ' ἐμαυτόν, καὶ ἐστῆριξα ἐπ' αὐτὴν βλέμμα ἐταστικόν. Ἀλλὰ μετενόησα ὁμῶς διὰ τὴν ἀδιακρίσίαν μου, ὅτε τὴν εἶδον νὰ στρέψῃ τὴν κεφαλὴν ἐλαφρῶς πρὸς ἐμὲ, καὶ ἐν τῇ παραχῇ μου τὴν ἐχαίρετόντα εἰς δαίγμα μετamelείας. Ἀλλὰ βεβαίως κακῶς ἔπραξα, διότι μεθ' ὑπεροπτικῆς καὶ ἀδιαφόρου ἐκφράσεως ἀπεστράφη ἐξ ἐμοῦ. Ἡμυχάνουν δ' ἂν ἔπρεπεν, ἵνα τὴν ἐξιλώσω, νὰ παρῶμαι σιωπῶν ἢ διὰ μιᾶς λέξεως νὰ τῇ ζητήσω συγγνώμην, ὅτε τὴν εἶδον ἐκ νέου νὰ στραφῇ πρὸς ἐμὲ, καὶ παρετήρησα ὅτι εἰς τακτικὰς διαλείψεις ἀπέβλεπον ἀλληλοδιαδόχως πρὸς δεξιὰ καὶ

πρὸς ἀριστερά, καὶ ἐνόησα ὅτι καὶ αὕτη ἦτο πλαγγών.

Εἰς τὸν ἄνω δὲ δόμον, πλὴν ἄλλων ἀξιολογωτάτων παραστάσεων ἡγεμόνων, ἐπισήμων ἀνδρῶν τῆς Πρωσίας καὶ ξένων, καὶ διαφόρων περιέργων ἀντικειμένων, ἦν πρὸ πάντων ἐν μέγα σύμπλεγμα ἰδίας προσοχῆς ἄξιον, καὶ οὐχὶ διὰ τὰ λοιπὰ ὅλα, ὧν ὅμοια καὶ καλῆτερα ἀπαντῶνται εἰς τὰς πλείστας μεγαλοπόλεις, ἀλλὰ δι' αὐτὸ καὶ μόνον σὲ εἰσέγαγον εἰς τὸ κήρινον τοῦτο βασιλεῖον τοῦ Κ. Καστάν, ὡς καλεῖται τοῦ Μουσείου ὁ ἰδιοκτήτης. Εἶναι δὲ τὸ σύμπλεγμα τοῦτο—καὶ ὑπὸ πατριωτικὴν καὶ ἔποψιν δὲν ἔχεις δικαίωμα νὰ εἰπῇς ὅτι δὲν ἐνδιαφέρεσαι δι' αὐτό,—οὐδὲν ἄλλο ἢ... τὸ Συνέδριον τοῦ Βερολίνου.

Περὶ μεγάλην τρισκελὴ τράπεζαν, ὑπὸ πρᾶσινου ἐριούχου κακαλυμμένην, —πίστευσόν μοι, αὐτὴν τὴν ἰδίαν πρωτότυπον τοῦ συνεδρίου τράπεζαν ἀδρᾶ δαπάνη ἀγορασθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Κ. Καστάν,—κάθηται ἐπὶ τῶν αὐτῶν πρωτοτύπων ἐδρῶν, ἥθελος εἰπεῖ αὐτὰ τὰ πρωτότυπα μέλη τοῦ συνεδρίου, οἱ ἀνώτατοι τῶν τῆς Εὐρώπης τὰς τύχας διεπόντων διπλωματῶν, σοβαρῶς, ὡς Ῥωμαῖοι συγκλητικοί, καὶ φαίνονται ἀκροώμενοι ὀρθίῳ ἱσταμένου τοῦ μεγαλοφυοῦς προέδρου αὐτῶν, τοῦ πρίγκιπος Βισμάρκ, οὗ ἡ ὁμοιότης ἐστὶ καταπληκτικὴ. «Νομίζεις, μοὶ ἔλεγεν ὁ συνοδεύων με, ὅτι ἀφ' οὗτου ἡγόρευεν ἐνταῦθα γαλλιστί, μετὰ τινος διστακτικῆς βραδύτητος, ἀλλὰ μετὰ μεγίστης ἀκριβείας περὶ τὴν γλῶσσαν, δὲν ἐμακρύνθη πλέον τῆς θέσεώς τοι.» Οἱ δὲ λοιποὶ; περὶ τούτων συμβαίνει τι ὅπως παράδοξον· πάντες ἐκ δεξιῶν ὁμοιάζουσιν, ἐξ ἀριστερῶν δὲ καὶ νεῖς! Περὶ τούτου βεβαιῶν με ὁ συνοδεύων με φίλος μου, ἐθεώρει αὐτὸ ὡς ἀγγιχούστατον τέχνημα καὶ κατόρθωμα τῆς κηροπλαστικῆς. «Ἰδέ, μοὶ ἔλεγε, πόσον εὐστόχως παρέστησε τὸν χαρακτῆρα τῶν διπλωματῶν. Θεώρησον τοῦτον δεξιῶς. Δὲν σοὶ φαίνεται λέγων; «Ἐχετε πεποιθήσιν ἐπ' ἐμέ· διὰ σᾶς θυσιάζομαι.» Ἰδέ τον τώρα ἀριστερῶς· δὲν λέγει; «Ἐχετε με παρητημένον. Ἐχω τὰ ἰδικά μου συμφέροντα· δὲν πονοκεφαλῶ διὰ τὰ ἑδικά σας.» Οὕτω καὶ ὁ ἄλλος καὶ ὁ παρέκει λευκὸν λέγει δεξιῶς, μέλαν ἀριστερῶς. Ἐδύνατο συμβολικώτερον ἢ τέχνη νὰ παραστήσῃ τὴν διπλοπροσωπίαν τῆς διπλωματίας;» Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως. Ἀλλὰ τῆς ἐξηγήσεως τοῦ κατὰ τῆς διπλωματίας προκατειλημμένου φίλου μου πιθανώτερα καὶ ἥττον ἐζητημένη μοὶ ἐφάνη, ἢ ἢν ἤκουσα παρά τινος συνοίκου μου, εἰς ὃν διηγήθη τὸ πρᾶγμα, ὅτι δηλαδὴ τὰ διπλωματικά ἐκεῖνα μορμολύκεια δὲν ἐγένοντο ἐκ τῆς φύσεως, ἀλλ' ἐκ φωτογραφήματος, δίδοντος φυσικῶ τῷ λόγῳ τῆς μιᾶς μόνον ὀψέως τῆν ὁμοιότητα, ἐν ᾗ ἡ ἄλλη ὀψὶς ἀσθαιρέτως ἐπλάττετο ὑπὸ τοῦ τεχνίτου.

Ὅπως δὴποτε ἡ σοβαρὰ αὕτη ὁμήγυρις καὶ αἱ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ὅμοιοι φυσιογνωμίαι τῶν ἐνδοξοτέρων ἀνδρῶν τῆς Εὐρώπης, ὧν τὰ στόματα ἐφαίνοντο ἑτοιμα ν' ἀνοιγῶσιν, ἵνα ἐκφέρωσι χρησμούς περὶ τῆς τύχης αὐτῆς, με κατέπληξαν ἰσχυρῶς, καὶ ἐξέφρασα τὴν λύπην μου ὅτι ἦσαν ἐκ κηροῦ, καὶ οὐχὶ ἐκ χαλκοῦ ἢ λίθου. «Ἀλλ' ὁ κηρὸς, μοὶ εἶπεν ὁ φίλος μου, παρέχει ἀκριβεστέρην τὴν τῆς φύσεως μίμησιν.»—«Δὲν διαρκεῖ ὅμως», ἀπήντησα.—«Οὐ φροντίζεις, μοὶ ἀπεκρίθη δυσσιώνως μειδιῶν. Αἱ κήριναι πλαγγῶνες τοῦ συνεδρίου θὰ διαρκέσωσι περισσότερον ἢ τὸ ἔργον του. Φοβήθητε δὲ σεῖς μὴ τὸ μόνον ὃ ὑπὲρ αὐτὰς θὰ διαρκέσῃ εἶναι τὸ ἰδικόν σας ζήτημα.»

Ἡθέλησα νὰ ἰδῶ καὶ τοὺς ἡμετέρους ἀντιπροσώπους, ἀλλ' εἰς τὸ ἀριπρεπὲς τοῦτο συνέδριον διέπρεπον, ὡς λέγουσιν οἱ Γάλλοι, διὰ τῆς ἀπουσίας των. Ἡρώτησα τοὺλάχιστον ποὺ ἐκάθηντο. «Ποῦ ἐκάθην;» μοὶ εἶπεν ὁ σύντροφός μου, «διότι ἄπαξ μόνον ἐκάθην»· καὶ μοὶ ἔδειξε θέσιν εἰς τὴν ἀριστερὰν ἄκραν τῆς τράπεζης, παρὰ τῷ πρεσβευτῇ τῆς Ῥωσίας, ὅπου ἦδη ἴστατο ἀξιωματικὸς ἐν στολῇ, ὁ καθήκοντα ἐνὸς τῶν γραμματέων ἐκπληρώσας υἱὸς τοῦ πρίγκιπος Βισμάρκ.

Πολλὰ σκέψεις διηγεῖροντο ἐντὸς μου ἐντὸς τῆς ἀφώνου ταύτης συγκλήτου, καὶ ἤθελον ἐπὶ μακρὸν ἔτι μείνει ἐνώπιον αὐτῆς εἰς αὐτὰς παραδεδωμένος, ἂν ὁ σύντροφός μου δὲν ἐβιάζετο, ἀνεχώρησα ἐπομένως, ἀλλὰ μετὰ προθέσεως νὰ ἐπανέλθω μετ' οὐ πολὺ. Τὴν πρόθεσιν ὅμως ταύτην οὐδέποτε ἐξετέλεσα, δι' αἰτίαν ἣτις ἀξίζει νὰ σοὶ τὴν διηγηθῶ: Τινὰς ἡμέρας μετὰ τὴν ἐπίσκεψίν μου ἀνεγινώσκετο εἰς πάσας τὰς ἡμερίδας τοῦ Βερολίνου ὅτι ἀκριβῶς κατὰ τὴν ἐσπέραν καθ' ἣν εἶδον τὸ Πανοπτικὸν (οὕτω προσαγορεύεται τὸ κατάστημα), ἐπεσκέπτετο αὐτὸ καὶ ἄλλος ξένος, γέρον Ῥώσος ἐκατομμυριούχος. Οὗτος δὲν ἤξεύρω διατὶ ἐκίνησε τὰς ὑπονοίας τοῦ διευθυντοῦ, ὅστις τοιοῦτό τι ἐτεχνάσθη. Ἀπετάθη εἰς παιδίσκην τινὰ ἐκεῖ περιφερομένην, τῇ ἔδωκε βαλάντιον περιέχον τὴν ἀξίαν δύο δραχμῶν, καὶ τὴν ὠδήγησε νὰ κρατῇ αὐτὸ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ἔπειτα, οὐχὶ κρυφίως, ἀλλὰ προφανῶς νὰ φυλάξῃ αὐτὸ εἰς τὸ θηλάκιόν της, ὃν ἐξ ἐκείνων ἀκαλοῦνται «θηλάκια Μαργαρίτης». Ὅτε ἤμην εἰς Λειψερπούλην ἔφερον ἐκεῖ αἱ νεάνιδες ταινίαν περὶ τὸν τράχηλον, ἥς αἱ δύο ἀκραὶ ἐκυμάτουν ἐπὶ τῶν νώτων των, καὶ ἐκαλοῦντο ἀκολουθεῖτέ με, παῖδες (follow me, boys). Τὰ Μαργαρίτης θηλάκια (Graetchen Taschen, οὕτω κληθέντα κατὰ τὴν Μαργαρίταν τοῦ Φάουστ), ἐδύναντο νὰ λέγωνται· μᾶλλον ἀκολουθεῖτέ με, κίλεται, διότι ἀνοίγονται χαίνοντα εἰς τὸ ὀπίσω σχεδὸν μέρος τοῦ ἐνδύματος, ὅπου δύνανται νὰ διερεθίσωσι καὶ τοῦ ἥττον φιλοκτήμενος τὴν

ἀπλησίαν, καὶ ὅπου δὲν ὑπάρχει ὀφθαλμὸς νὰ τὰ ἐπιτηρῇ. Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο ὁ Κ. Καστάν ἔταξε τοὺς τέσσαρας ὀφθαλμούς δύο ἀσυνομικῶν κλητῶν, οἵτινες παρηκολούθησαν τὴν σύμμαχον αὐτῶν ὡς σκιαὶ αὐτῆς, καὶ ἐν ᾗ αὕτη περιεργάζετο ἐν ἐρμαρίῳ τὰς μικροσκοπικὰς ὑποθέσεις τῶν Κινεζίδων, εἶδον, ὡς λέγουσι, τὸν Ῥώσον πλησιάζοντα, πολὺ μάλιστα πλησιάζοντα τὴν νεαρὰν νύμφην, ἐπὶ πονηρῷ σκοπῷ, ὡς ὑπόπτεισαν, καὶ ἐκτείνοντα πέριξ αὐτῆς τὰς πτέρυγας τοῦ μανδύου του. Μετὰ μίαν δὲ στιγμὴν προσελθόντες, προσεκάλεσαν τὴν ἀθῶαν νεάνίδα νὰ ἐξετάσῃ ἂν εἰς τὸ θηλάκιον τῆς Μαργαρίτης ἦτο τὸ βαλάντιόν της, ἀλλὰ τὸ βαλάντιον εἶχε γίνεαι ἄφαντον. Συνέλαβον ἐπομένως τὸν Ῥώσον, καὶ τὸν ἀπήγαγον εἰς τὴν ἀστυνομίαν, καὶ ἔπειτα εἰς τὸ δικαστήριον, ὅπου δικασθεὶς καταδικάσθη εἰς τρίμηνον φυλάκισιν. Καὶ ναὶ μὲν, ἡ Ῥωσικὴ πρεσβεῖα ἔσπευσε νὰ καταβάλλῃ τὴν ζητηθεῖσαν τεσσαράκοντα χιλιάδων δραχμῶν ἐγγύησιν ἵνα μείνῃ ἐλεύθερος καὶ ἐφεσιβάλλῃ τὴν ἀπόφασιν, καὶ τὸ Ἐρετεῖον μετὰ τινος μῆνας πανηγυρικῶς διεκήρυξεν ὅτι τὰ παντὸς γένους ἀστυνομικὰ ἐκεῖνα ὄργανα δὲν ἦσαν παραδειγματικῆς ἀρετῆς, ὁ δὲ πλούσιος ξένος, ἂν ἐπλησίασε τὴν κόρην, πᾶν ἄλλο διανοεῖτο ἢ νὰ τῇ κλέψῃ τὰς δύο δραχμάς, καὶ ἐπομένως ἀνῆρσε τὴν ἀπόφασιν τοῦ πρωτοδικείου. Ἀλλὰ δι' ἐμαυτὸν ἐνόμισα ἀσφαλέστερον νὰ μείνω μακρὰν καὶ τῆς ἐλαχίστης ἀφορμῆς τοιαύτης ὑπονοίας, διότι ὁμολογουμένως ἡ θέσις μου θὰ ἦτο κατὰ πάντα ἄλλη καὶ πολὺ κατωτέρα τοῦ ἀπολυθέντος ἐκείνου. Πρῶτον ἔχω τὸ τρίτον τῆς ἡλικίας ἐκείνου, ὥστε πολλὰ ἀστυνομικὰ συκοφαντῆται ἡδύναντο πολὺ εὐκολώτερον νὰ γίνωσι πιστευταί, προκειμένου περὶ ἐμοῦ· δεύτερον, τὸ βαλάντιόν μου οὐ μόνον ἐν ἐκατομμύριον δὲν περιέχει, ἀλλ' εἶναι, κατὰ τὸν ἡμέτερον Ζαλακώσαν, «ποιητικὸ πουργί, π' ἀνάθεμά το», καὶ μὴ περιέχον οὔτε καὶ ποιήσιν· τρίτον, ἂν κατεδικάζομην, ἡ ἐμὴ πρεσβεῖα οὔτε τεσσαράκοντα δραχμάς δὲν θὰ ἔδιδεν ἐγγύησιν δι' ἐμέ. Ἐπομένως ἀπεχαιρέτησα διὰ πάντοτε τὸ Πανοπτικόν, ὅπου δὲν ἦτον ἀπίθανον νὰ κατηγορηθῶ ἐπὶ κλεπτομανίᾳ ἢ ἐπὶ οἷα δὴποτε ἄλλη μαγία, καὶ ἐστράφην πρὸς ἄλλο σημεῖον τοῦ ὀρίζοντος.

Τοῦτο δύσκολον δὲν μοὶ ἦτο· διότι δυνάμει δέκα λεπτῶν εἰσῆλθον εἰς τὸν ἱπποσιδηρόδρομον, καὶ περιελθὼν ἐν πάσῃ ἀνέσει πᾶσαν τὴν ἐξωτερικὴν τῆς πόλεως περιφέρειαν, δηλαδὴ ὁδὸν μακροτέραν ἀφ' ὅσον διατρέχουσι πάντες τῆς Ἑλλάδος οἱ σιδηρόδρομοι ὁμοῦ λαμβανόμενοι, ἀφίχθην εἰς ἐν τῶν βορειοδυτικῶν αὐτῆς σημείων, ὅπου ἀπὸ τινων μηνῶν βιομηχανικὴ ἐκθεσις ἐλάσει μυριάδας περιέργων ἐκ πάσης τῆς Γερμανίας. Νὰ σοὶ περιγράψω ταύτην μοὶ εἶναι ἀδύνατον· ἤξεύρω δὲ ὅτι καὶ ὅπως περιττὸν τὸ

θεωρεῖς σὺ ὁ ἴδιος, ἀφ' οὗ εἶδες τρεῖς ἢ τετράκις τὴν ἡμετέραν τῶν Ὀλυμπίων... Θὰ περιορισθῶ λοιπὸν εἰς τὸ νὰ σοὶ καταδείξω βραχύτατα τινὰς μόνον τῶν διαφορῶν μεταξὺ ἐκείνων καὶ ταύτης. Μία ἐξ αὐτῶν ἐστὶν ὅτι ἡμεῖς, δηλαδὴ ὁ Ζάππας, πρὸ Ὀλυμπιάδων τινῶν ἀνεγείρομεν τὸ ἡμέτερον οἰκοδόμημα τῶν ἐκθέσεων, καὶ ἀκόμῃ δὲν ἐπερατώθη, πολλοῦ γε καὶ δεῖ. Τὸ δὲ τῆς ἐνταῦθα ἐκθέσεως ἐντὸς ὀλίγων μηνῶν, σχεδὸν χωρὶς τις νὰ ἤξεύρῃ περὶ αὐτοῦ ἢ νὰ προσέξῃ εἰς αὐτό, ἀνεπλήρως ἀπὸ τῆς γῆς ὡς ἐκ θαύματος· ἡ δευτέρα ὅτι ἡ οἰκία αὐτὴ ἐνταῦθα καταβληθεῖσα δαπάνη ὑπὸ ἐταιρίας ἰδιωτικῆς εἶναι τόση μόνον, ὥστε ἐκ τῶν εἰσοδημάτων τῶν εἰσιτηρίων πρὸ πολλοῦ ἐκαλύφθη, εἰ καὶ τὸ μέγαρον ἐστὶ τοσοῦτον ἀπέραντον, ὥστε χωρὶς ὀδηγοῦ χάριτος πλανᾶσαι ἐν αὐτῷ, ὡς τρεῖς μαι συνέβη, καὶ περιστοιχεῖται ὑπὸ ἀγαλμάτων, κρηνῶν, καὶ ὠραίων περιπάτων καὶ κήπων ἐπίτηδες φυτευθέντων· ἀλλὰ τὸ ὅλον ἐστὶν ἐξ ὕλης ἐλαφρῆς καὶ εὐώνου, καὶ οὐχὶ ὡς ἐκτισμένον διὰ τοὺς αἰῶνας. Τὸ δ' ἡμεῖς οὖν, ἀμιλλώμενοι κατὰ τὴν στερεότητα πρὸς τὸν Παρθενῶνα, ἐν ᾗ ἴσως ἡμέρα θὰ ἔλθῃ ὅτε ἄλλο ἀλλαχοῦ θὰ ἔχωμεν ν' ἀνεγείρωμεν, ἀπερρίφησεν, ἂν δὲν ἀπατώμαι, πολὺ πλείονα τῶν ὅσα διανοήθη ὁ κληροδότης, ὅστις νομίζω ὅτι οὐ μόνον εἰς ἐκθεσιν, ἀλλὰ καὶ εἰς διδασκαλίαν καὶ τελειοποίησιν τῆς ἐλληνικῆς βιομηχανίας εἶχε προσδιορίσει αὐτό.

Τρίτη διαφορὰ ἐστὶν ὅτι ἡ ἡμετέρα ἐστὶν ἐκθεσις τῶν παντοίων προϊόντων τῆς ἀνθρωπίνης ἐνεργείας πάσης τῆς Ἑλλάδος, ἴσως δ' ἔπρεπε νὰ εἶναι ἢ νὰ καταντήσῃ, ἢ εἰς τινὰς περιόδους νὰ γίνηται, πάσης τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς, ἢ καὶ πάσης τῆς ἀνατολῆς, ἢ δὲ τοῦ Βερολίνου ἐστὶν ἐκθεσις τῆς παραγωγῆς αὐτῆς καὶ μόνῃς τῆς πόλεως, εἰς ὃ αὐστηρῶς ἐπετήρησεν αὐτὴ ἡ ἀστυνομία. Ὅταν δὲ ποτε ὁ Διάδοχος, ἰδὼν παρὰ τινι τῶν ἐκθετῶν ὠραῖα ἀδαμαντοκόλλητα κοσμήματα, εἶπε, τοῖς πολέμοις εὐγενῇ ἔπαινον ἀποδίδων, ὅτι δὲν δύναται νὰ πιστεύσῃ ὅτι ταῦτα δὲν κατεσκευάσθησαν ἐν Παρισίοις, ὁ ἐκθέτης ἔφερε τὴν ἐπαύριον εἰς τὸ κατάστημα τὰ ἐργαλεῖα τῆς τέχνης του, καὶ ἤρχισεν ἐκεῖ νὰ ἐργάζεται εἰς τὸ προφανές, ὥστε οὐδεὶς πλέον δύναται ν' ἀμφιβάλλῃ ὅτι τὰ κοσμήματα ταῦτα κατεσκευάζονται ἐν Βερολίῳ.

Τελευταίαν τέλος θεμελιώδη διαφορὰν θὰ σοὶ ἀναφέρω ὅτι γράφω ἐγὼ πρὸς σὲ ἐμπιστευτικῶς, καὶ δὲν φοβοῦμαι μὴ διαβληθῇ ὁ πατριωτισμός μου, ὅτι μεταξὺ τῶν δύο ἐκθέσεων ὅρος συγκρίσεως σχεδὸν δὲν ὑπάρχει, διότι ἡ ἐνταῦθα μιᾶς μόνῃς πόλεως ἔχει πρὸς τὴν ἡμετέραν, τὴν ἐθνικὴν ὡς πρὸς τὸ πλῆθος, τὸν πλοῦτον, τὴν ποιικιλίαν, τὴν φιλόκαλον διάταξιν, ὥπως τὸ μεγαλοπρεπές τῶν ἀνάκτορον πρὸς τὴν πενιχρὰν

τάτην καλύβην. Καί ἡξεύρω μὲν τὸ λόγιον· «Θάρρειν χρή· τὰχ' αὖριον ἔσσει· ἄμεινον»· ἀλλ' ἐνθυμούμαι καὶ τὸ ἄλλο τὸ γερμανικόν· *Morgen morgen und nicht heute sagen immer faule Leute* (αὖριον αὖριον καὶ οὐχὶ σήμερον λέγουσι πάντοτε οἱ δκνηροί). Καὶ ὅπου μὲν εἶναι τῆς πτωχείας καρποὶ καὶ τῆς μικρότητος ἡμῶν, πρὸς τοῦτου τὴν ὀρίμανσιν πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπομνήν καὶ ἐπιμνήν· ὅπου ὅμως πταίει ἡ ἀμάθεια, ἡ ἀμέλεια ἢ ἡ ἀπειροκαλία, ἐκεῖ ἄς μὴ δκνῶμεν νὰ διδασκώμεθα καὶ νὰ παραδειγματίζώμεθα.

Ἐν Βερολίῳ, τῇ 28 Ἰουλίου 1879.

Ξ.

Η ΑΓΓΛΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ

καὶ ἡ συνοικία τῶν κλεπτῶν.

Ἐν Λονδίῳ, Ἰούνιος 1879.

Ἐρχομεν ἴδει τοὺς πτωχοὺς, τῶρα μᾶς ἀγγέλλουσιν οἱ ἀστυνομικοὶ σύνοδοί μας ὅτι θὰ πορευθῶμεν πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν μερῶν, ὅπου φοιτῶσιν οἱ κλέπται, οἱ κατὰδικοὶ οἱ ἐξεληθόντες τῶν φυλακῶν ἢ οἱ μέλλοντες ἐκεῖ νὰ εἰσέλθωσιν. Εἶνε δὲ περίεργον ὅτι καὶ ἐδῶ ἀκόμη τὰ οἶνοπωλεῖα καὶ πνευματοπωλεῖα ἔχουσιν ἱκανὴν πολυτέλειαν καὶ καθαριότητα· λάμπει ἡ κασσιτερίνη των τράπεζα καὶ πλατεῖαι γλῶσσαι φλογὸς ἐρυθροῦ φωταερίου καθιστῶσι σπινθηροβολοῦντα τὰ ποτήρια καὶ τὰς κοτύλας καὶ καταυγάζουσιν ἀπλῆτως τὰς κτηνώδεις ὄψεις τῶν παρακαθημένων οἶνοποτῶν.

Καθ' ἣν στιγμήν εἰσερχόμεθα εἰς ἓν ἐκ τῶν μαγαζίων ἐκείνων μία ἀγρία ὄθησις τοῦ ὄχλου εἶχε καταρρίψει εἰς τοῦ βουακίου τὸν βόρβορον δύο ἀνθρώπους, οἵτινες ἐδέροντο καὶ ἐκτυπῶντο μὲ βαρυτάτους μοχλοὺς. Ὁ εἰς κατορθώνει νὰ διαφύγῃ, ὁ ἄλλος τὸν καταδιώκει καὶ τὸ πλῆθος τρέχει κατόπιν συνωθούμενου καὶ ἐνὸς ἀστυνομικοῦ κλητῆρος. Ὁ ἀνθρώπινος ἐκεῖνος χεῖμαρρος χάνεται μακρὰν εἰς τὸ μαῦρον σκότος τῆς ὁδοῦ καὶ δὲν ἀκούεις ἐκεῖ κάτω, ὅπου ὡς φάσματα διακρίνεις τοὺς κινούμενους ἀνθρώπους, παρὰ συγκεχυμένας πενθίμους φωνάς, ὡς θὰ ἐφώναζεν ἀνθρώπος, τὸν ὅποιον σφάττουσιν καὶ τοῦ ἀστυνομικοῦ ὑπαλλήλου τὸ σήμαντρον ζητοῦντος βοήθειαν.

— Εἰσέλθετε, εἰσέλθετε γρήγορα, μᾶς λέγει ὁ ὀδηγῶν ἡμᾶς ἐπιστάτης ὧν ἡμᾶς συγχρόνως εἰς ἓν *public house*.

Δὲν ἐδύννευε πολλὴν διάθεσιν εἰς τὸ νὰ ἀναμιχθῇ, μάλιστα δὲ νὰ μᾶς ἀναμείξῃ εἰς τὴν θορυβώδη ἐκείνην σύγχυσιν τοῦ ὄχλου. Ὁ ἰσχνὸς ἐκεῖνος ἀνὴρ, ὁ εὐκαμπτος, τοῦ ὁποίου φαίνονται χαλύβδινοι οἱ μυῶνες, ἐκφραστικωτάτη δὲ καὶ εὐφρεστέρα ἢ φυσιογνωμία καὶ ὅστις μᾶς ἐπιδεικνύει καρφωμένην ἐν τῇ λαίμοδετῇ του τὴν χρυσὴν καρφίδα, ἣν τῷ ἐδῶρκεν ὁ πρίγκιψ τῆς Οὐαλλίας, εἶνε οὐδὲν ἥττον ἐξόχου δραστηριότητος καὶ μᾶς διηγείται πῶς ἐπ' ἐσχάτων εἶχε συλλά-

βει ἓνα Γάλλον κιβδηλοποιὸν ἀποσύρας αὐτὸν κρυπτόμενον ὑποκάτω μιᾶς κλίνης ἐν τινὶ οἰκίᾳ τοῦ Brighton.

Ὁ θόρυβος ἐφάνετο κοπάσας ὅτε ἐξήλθομεν τοῦ πνευματοπωλείου. Ἐξήκολουθούμεν εἰσδύνοντες εἰς σκοτεινοὺς δρομίσκους, εἰς *lanes*, ὅπου τὰ οἰκήματα ὁμοιάζουν πρὸς τρώγλας.

— Τώρα μᾶς λέγει ὁ Μῶσερ, πλησιάζομεν πρὸς τὴν χεῖριστήν συνοικίαν τοῦ Λονδίνου, πρὸς τὸ πατροπαράδοτον ἀπὸ ἐκατὸν ἐτῶν καταγῶγιον τῶν κλεπτῶν. Ἄν σὰς ὁμιλήσουν, ἂν σὰς χλευάσουν, μὴ ἀποκρίνεσθε.

Εἰσδύομεν λοιπὸν εἰς τινὰ στενὴν αὐλήν, ἐνθα ὑπόχλωμοί τινες, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, περιβεβλημένοι ῥάκη ἀλλοκότων χρωμάτων ἔρπουσιν ὡς κοχλῖαι κατὰ μῆκος τῶν πεζοδρομίων. Διέρχεται ἡ μικρά μας συνοδία διὰ τοῦ μέσου αὐτῶν, ἐν ᾧ δὲ βαδίζομεν, τὰ φαντάσματα ἐκείνα, τὰ ὅποια σύρονται ἐκεῖ ἢ ὀρθοῦνται ἐπὶ σωρῶν σαπρίας μᾶς φωνάζουσιν ἢ μᾶς ἀποτείνουσιν εἰρωνικοὺς ἀστεῖσμούς ἐν τῷ ἰδίῳ των γλωσσικῷ ἰδιώματι, τῷ *slang*.

— Ἐ! ἀστυνομία, τί γυρεύει ἐδῶ;

— Ἄς τὰ παιδιὰ νὰ κοιμηθῶν!

— Τί ζητᾶτε; ψείραις! δὲν ἔχετε σπίτι σας;

Ὁ κ. Μῶσερ μᾶς ἐξηγεῖ τὸ *slang*, ἐν ᾧ ἐκρήγνυνται πλησίον μας, αἱ τοιαῦται προσαγορεύσεις ὡς ἐκπυροκροτοῦντα σφαιρίδια ἢ μᾶς ῥιπαίνουσιν ὡς κομμάτια βορβορίου. Ἡμεῖς οὐδεμίαν διδομεν ἀκρόασιν, ὁ δὲ γέλως τῶν νυκτοβατῶν ἐκείνων χάνεται εἰς τὸ σκότος ὁμοῦ μὲ τὸν καπνὸν τῆς μαύρης πίπας των.

Ποῦ εἴμεθα; Εἰς τὴν *Flauer and Dern street*, τὴν ἐπικινδυνωτάτην ἴσως τῶν ὁδῶν τοῦ Λονδίνου. Ὑπάρχουσιν ἐκεῖ δύο σειραὶ μικρῶν οἰκημάτων τετραγώνων καὶ χαμηλῶν. Ἐδῶ καὶ ἐκεῖ βλέπει τις εἰς τὰ παράθυρα ἀντὶ παραπετασμάτων λαδωμένα χαρτιά, κιτρινισμένα, μὲ ἐπιγραφὰς τοιαύτας· *Κατάλυμα 2 δηναρίων* ἢ *4 δην.* Πληθύνων τις τὸ ἀναγεγραμμένον ποσὸν τῶν δύο ἢ τεσσάρων δηναρίων ἔχει θέρμανσιν καὶ κλίνην. Ἀντὶ ἐξ δηναρίων παρέχεται πρὸς διανυκτέρευσιν εἰς τὸν ἄνδρα καὶ τὴν γυναῖκα χωριστὸν δωμάτιον ἢ μᾶλλον *κιβώτιον* (*box*), τοῦ ὁποίου λευκαὶ σανίδες ἀποτελοῦσι τοὺς τοίχους. Εἰδὼν ποτε ἐκεῖ φοδερόν ὄχλον, πραγματικούς Μωϊκανοὺς, οἵτινες ἐπλησίαζον πρὸς μεγάλην πυρὰν κομμάτια ὁμοῦ κρέατος ἐμπεπηγμένα εἰς ξυλίνους ὀβελίσκους. Τὰ κομμάτια ἐκεῖνα αἰμοσταγῇ ἀκόμη ὄντα τὰ κατεβρόχιζον, διότι πῦρ καὶ κλίνην παρέχει ὁ ξενοδόχος οὐχὶ δὲ καὶ ἄρτον καὶ μαγειρευμένον κρέας.

Σήμερον ὀλιγοπληθέστερος εἶνε ὁ ὄχλος εἰς τὴν κάτω αἴθουσαν τοῦ *lodging*.

Περὶ εὐρείας τραπεζίας, ὅπου πολὺ συχνὰ τὸ αἶμα ῥεῖ παρὰ τὸ οἶνόν πνευμα, κάθονται χλωμοὶ τινες πλάνητες μὲ θαμβωμένον καὶ ἀμαυρὸν

τὸ βλέμμα. Εἷς ἐκ τῶν ἀνθρώπων τῆς ἀστυνομίας μᾶς δεικνύει ἓνα, ὅστις πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν τὸ τέταρτον ἐξήρχετο τῶν φυλακῶν. Ὁ ἀγαθὸς ἐκεῖνος ἀνθρώπος, ἀφ' οὗ μᾶς παρετήρησεν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, λαθραίως ἀπῆλθε χωρὶς οὐδεὶς νὰ τὸν νοήσῃ. Μὲ ἰδιαιτέραν περιέργειαν μᾶς παρατηρεῖ γυνή τις, ἡ ὁποία ἀφ' οὗ μᾶς ἐχαιρέτισε δι' ἐνὸς γαλλικοῦ *bonjour* εἶπε πρὸς τοὺς συντρόφους τῆς.

— Εἶνε *Παρισίῳ*!

Εἶνε Γαλλίς ἐκείνη, νέα καὶ ὥραία! Τίς ἄρα νὰ τὴν ὤθησεν εἰς τὸν βόρβορον τοῦ Λονδίνου;

Ὁ ὑποδιδοκτῆτης τοῦ *lodging* ὅστις μᾶς ὑποδέχεται, ἀνάπτει κηρίον ἐκ ταγγιῶ ἀλείμματος καὶ μᾶς δεικνύει τοὺς κοιτῶνας. Ἐχει ἀνάστηκτα κολοσσὸν ὁ κύριος ἐκεῖνος. Πυρραὶ τρεῖς κρέμονται ἀπὸ τῶν παρειῶν του, ἐνθα διαγράφονται σιαγόνες αἵτινες θὰ ἤρμαζον εἰς μανδρόσκυλον· οἱ βραχίονές του εἶνε μακροὶ καὶ φοβεροί, ἐστιγματισμένοι δὲ διὰ πολλῶν ἐπιγραφῶν καὶ εἰκόνων. Ἐκ τῶν μυῶνων του διακρίνεις ὅτι εἶνε *γρογοθοκάπος*, *boxeur*, βεβαίως δὲ μὲ ἓνα γρόνθον θὰ ἤμπορῃ νὰ φονεύσῃ ἀνθρώπον. Χρεάζεται τοιοῦτος ἀνθρώπος διὰ νὰ ἐπιβάλλεται εἰς τοὺς πελάτας τοῦ καταλύματος, οἵτινες εἶνε πάντες κακοῦργοι. Μὲ ὄλην δὲ τὴν σωματικὴν του ῥώμην, τὸ κρανίον του φέρει πρὸς τὸ ἀριστερὸν μέρος ὑπὲρ τὸν ὀφθαλμὸν τὰ ἴχνη παλαιᾶς οὐλῆς, ὁ δὲ οἰδαίος αὐτοῦ δεξιὸς κροταφίτης κυανίζει ἐκ προσφάτου συμπλοκῆς.

— Ἄν οἱ κακοῦργοι μᾶς προσβάλωσιν, ἡρώτησα ἓνα τῶν συνοδῶν μας, θὰ μᾶς ὑπερασπίσῃ ὁ ξενοδόχος;

— Τίς οἶδε, μοὶ ἀπάντησεν, ἐδῶ καὶ οἱ ξένοι καὶ ὁ ξενοδόχος εἶνε τῆς αὐτῆς φύσεως.

Ἀναβαίνομεν. Ἀπερχοῦς ἐπιδεικνύται ἡ ἀθλιότης εἰς τὰ μυσάρᾳ ἐκεῖνα ἄντρα. Ἀνθρώπινα πλάσματα κείνται ἐκεῖ χαμαὶ ἐπὶ ἐλεεινῶν κραββάτων ὑποκάτω κλοπιμαίων σεπασμάτων. Πάντες ἐκεῖνοι οἱ κοιμώμενοι ἔχουσιν φρικτὴν τὴν ὄψιν καὶ ὁμοιάζουν πρὸς νεκρούς. Τὸ φθιριῶν *lodging* νομίζεις ὅτι εἶνε νεκροταφεῖον πληθὺς σκωλήκων. Ἄς ἐξέλθωμεν ταχέως ἵνα μὴ μᾶς ἀποπνίξῃ ἡ δυσωδία τῆς φοβερᾶς τρώγλης. ἤδη ἔχει ἐκπηδήσει ἐπὶ τοῦ μετώπου ἡμῶν ἡ ἡμικρανία.

Εἷς ἐκ τῶν ἀστυνομικῶν συνοδῶν μας ἔδωκε δύο σελλήνια εἰς τὸν φοβερόν ξενοδόχον, ὅστις ἐμεῖς ἡσύχως, ὡς οἱ ἀληθῶς ἰσχυροὶ ἄνδρες μεσιδιῶσιν, νοήσας τὸν θαυμασμόν ὡς ἐξεδήλοῦμεν ἐπὶ τῇ ῥώμῃ του. Ἀφ' οὗ δὲ ἐπεσκέφθημεν καὶ ἄλλα τινὰ ὅμοια καταλύματα, ὅπου ἐπίσης παρουσιάζεται τὸ ἀπαίσιον κράμα τῆς ἀθλιότητος καὶ τοῦ κακούργηματος, εἰσῆλθομεν εἰς τὸν ἀστυνομικὸν σταθμόν, ὁπόθεν εἶχομεν ἀφορμηθῇ καὶ ὅπου τρεῖς τέσσαρες ἀστυνομικοὶ κλητῆρες ἔσυρον δύο αἰμοσταγεῖς ἀνθρώπους, ἐκείνους ἀ-

κριβῶς, οὓς πρὸ μικροῦ εἶχομεν ἴδει διαπληκτιζομένους. Ὡθοῦσι τὸν ἓνα, ὅστις ἦτο ὁ ἄρξας χειρῶν ἀδίκων εἰς τινὰ κλωβόν, ἐνθα κρατεῖται—οἱ κλητῆρες ὀνομάζουσιν τοὺς ἀνθρώπους, οὓς συλλαμβάνουσι πτηνὰ των—, ὁ δὲ ἄλλος πίπτει ἐπὶ τινος ξυλίνου θρανίου ἔχων ἐλεεινὸν τὸ πρόσωπον, πρισμένον, αἱματωμένον καὶ σχεδὸν ἔτοιμον νὰ διαρραγῇ ὡς ὠρμος τομάτα. Ὁ ἐν τῷ κλωβῷ παρατηρεῖ τὸν σύντροφόν του ἀποσπογγίζων τὸ αἶμα, τὸ ὁποῖον καὶ εἰς αὐτὸν κατέρρεεν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς πρὸς τὴν ἀριστεράν παρειάν. Εἶχε ξυλοσφρτώσει τὸν ἄλλον μὲ τὸ σιδηροῦν βάρος ἐνὸς ἐκ τῶν ὥρολογίων ἐκείνων, τὰ ὅποια ὀνομάζομεν *κούκους*· ὁ προσβληθεὶς ἀπέδωκε τὰ ἴσα τῷ προσβαλλόντι μαχαίρῳσας αὐτὸν κατὰ τὴν κεφαλὴν. Δὲν εἶνε ὅμως φόβος νὰ ποθᾶνωσιν.

Ὁ ἀστυνομικοὶ ὑπάλληλοι τοὺς παρατηροῦσι μετὰ ψυχρότητος· μετ' ὀλίγον θάρσισις ἢ ἀνάκρισις. Ἐν ᾧ δὲ κλητῆρες ὄρθιοι ἐπιβλέπουσι τοὺς τραυματίας, ἄλλος τις καθήμενος ῥίπτει πατριὸν βλέμμα ἐπὶ πτωχῆς κόρης, ἣν εὗρεν εἰς τὰς ὁδοὺς ἀπολεσθῆσαν καὶ ἥτις τῶρα ἡσύχως κοιμᾶται ἐκεῖ εἰς μίαν γωνίαν τοῦ ἀστυνομικοῦ καταστήματος, κεκαλυμμένη μὲ τὸν μανδύαν τοῦ κλητῆρος. Εἶνε πέντε ἐτῶν τὸ πολὺ καὶ ὡς ὁ ἔρως ὥραία ὑπὸ τὸν ψιθίνον στρογγύλον της πῖλον. Εἶνε καλῶς ἐνδεδυμένη· πρὶν ἢ τῇ ἐπέλθῃ ὁ ὕπνος ἔκλαιεν ἀπελπισ καὶ δὲν ἤ-ξευρε νὰ εἴπῃ εἰς τοὺς ἀνδρας τῆς ἐξουσίας ποῦ ἦτο ἡ κατοικία της. Τώρα κοιμᾶται ἡσύχως, ἔως ὅτου τὴν ζητήσουν. Μία τις εἰκὼν τοῦ κ. *Franck Holl* ὑπομνησκει τὸ συγκινητικὸν τοῦτο θέαμα· παιδίον ἀπολεσθὲν εἰς τὸ ἀπέραντον Λονδίον, ὡς οἱ Ἀγγλοὶ μόνοι των ὀρθῶς λέγουσιν «εἰς τὸν κόσμον τοῦ Λονδίνου».

Δὲν θὰ ἦνε ἄλλως δύσκολον εἰς τοὺς ἀπολέσαντας γονεῖς νὰ ἀνεύρωσι τὸ τέκνον των. Ὑπάρχει δὴλα δὴ εἰδικὴ ἐφημερίς δημοσιευομένη εἰς φύλλα ἐξάκις ἢ ἐπτάκις τῆς ἡμέρας. Ἡ ἐφημερίς αὕτη διανέμεται εἰς πάντας τοὺς ἀστυνομικοὺς σταθμούς, παρέχει δὲ εἰς τοὺς ἀστυνομικοὺς ὑπαλλήλους λεπτομερῆ εἰδήσιν πάντων τῶν τηλεγραφημάτων, τὰ ὅποια καθ' ἐκάστην στιγμήν πέμπονται εἰς ἕκαστον σταθμόν καὶ τρόπον τινὰ τῶν *χρονικῶν* τῶν πράξεων καὶ τῶν κακούργημάτων τῆς ἡμέρας ἢ μᾶλλον τῆς ὥρας. Διαφεύεται δὲ ἡ ἐφημερίς αὕτη εἰς *property stolen*, ἐγκλήματα κατὰ τῆς ιδιοκτησίας, κλοπὰς καὶ ἄλλας γνωστοποιήσεις περὶ πραγμάτων ἀπολεσθέντων, εὐρεθέντων, ζητούμενων κτλ. Πλησίον εἰς τὸ ὄνομα ἐκάστου συλληφθέντος σημειοῦται ἡ αἰτία, δι' ἣν συνελήφθη καὶ τὸ ὄνομα τοῦ προκαλέσαντος τὴν σύλληψιν, εἰς ταῦτα δὲ προστίθενται καὶ ἄλλαι λεπτομέρειαι ἐπιτρέπουσαι εἰς τὴν ἀστυνομίαν τὴν ἀνέυρεσιν τῶν ἐγκληματιῶν. Τηλεγραφικὴ συσκευή τοῦ συστήματος *Whe-*

astone συνδέει πρὸς ἀλλήλους τοὺς διαφόρους σταθμοὺς τῆς ἀστυνομίας τῆς μητροπόλεως, ὥστε ἐντὸς πέντε λεπτῶν ὁ συνταγματάρχης Ἔνδερσον, ὁ διευθυντὴς τῆς ἀστυνομίας, δύναται, ἐν Great-Scotland Yard, νὰ ᾔνῃ ἐν γνώσει παντὸς πράγματος συμβαίνοντος ἐν Λονδίῳ. Οἱ τῆς ἀστυνομίας ὑπάλληλοι γινώσκουσιν ὡς τηλεγραφεῖται νὰ χειρίζονται τὰς συσκευὰς ἐκεῖνας, ὧν ἄλλως τὸν χειρισμὸν δύναται τις διδαχθῆναι ἐντὸς μίας ὥρας.

Ὅ,τι ἰδίως χαρακτηρίζει τοὺς ἀστυνομικοὺς σταθμοὺς εἶνε ἡ τάξις καὶ ἡ καθαριότης. Νομίζει τις ὅτι εὐρίσκεται εἰς τὸ κατάστημα τραπέζης τινός. Κυανὰ χαρτὰ διὰ τηλεγραφήματα, φάκελλοι μὲ ἐπικεφαλίδας διὰ κοκκίνων γραμμάτων, εὐρὺ γραφεῖον ἐκ ξύλου δρυός, παραθυρὶς ἀνοίγουσα πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ σταθμοῦ, στρογγύλον ὠρολόγιον, ἐντυπὸς πίναξ τῆς Metropolitan police and Dockyard station, ἀνάκλιντρον, ἐφ' οὗ δύναται ὁ σταθμάρχης νὰ διανυκτερεύῃ ὡς εἰς τὸν σιδηρόδρομον, μὲ σκέπασμα διὰ τοὺς πόδας, τὰ πάντα καθαρὰ καὶ ἐν τάξει. «Οἱ ἄνθρωποι μας δὲν κοιμῶνται εἰς τὰς κλῖνας των, ὡς οἱ ἰδιόί σας. μοὶ ἔλεγεν ὁ σταθμάρχης, ἀγρυπνοῦσιν»

Ἐκαστος σταθμὸς ἔχει ὡς ἐὰν ἦτο ἐμπορικὸς οἶκος δέσμην φύλλων συνδεδεμένων κυανοῦ χάρτου, περιχόντων τὰς εἰκόνας ὅλων τῶν καταδικῶν τῆς Ἀγγλίας, τῆς Σκωτίας καὶ τῆς Ἰρλανδίας. Πᾶς κατάδικος φωτογραφεῖται ἐν τῷ ἡλίῳ μὲ τὰς χεῖρας ἐμπρὸς ὥστε ἐκεῖθεν νὰ διακρίνηται ὅτι εἶνε κατάδικος. Διότι ἐὰν ἀποδράσῃ δύναται μὲν νὰ μεταποιήσῃ τὸ πρόσωπον κόπτων τὴν κόμην ἢ ξυρίζων τὴν γενειάδα, τὰς χεῖρας ὅμως δὲν δύναται νὰ τὰς μεταποιήσῃ. Τὸ σχῆμα τῶν ὀνύχων, τὸ πλάτυσμα τῶν δακτύλων, αἱ ἐλλείπουσαι φάλαγγες, τὰ κόμματα, παραμένουσι πάντοτε. Κάμνει λοιπὸν χρῆσιν ἡ ἀγγλικὴ ἀστυνομία τῆς χειροστροφίας ὡς ὁ Desbarolles.

Εἶδον ἐκεῖ, ἐν τῷ φωτογραφικῷ μουσεῖῳ τῆς κακουργίας, ἐπὶ χάρτου κυανοῦ πάντας τοὺς κακούργους τῆς Μεγάλης Βρετανίας. Τὸ κυανοῦ φύλλον ἔχει ἐν κεφαλίδι ἀναγεγραμμένας τὰς λέξεις Ἰπηρεσία τῆς Αὐτῆς Μεγαλειότητος, ἔπειτα δὲ τὸ ὄνομα τῆς φυλακῆς, Parkers prison, Briston prison, Portsmouth convict κτλ., ἔπειτα τὸ εἶδος τοῦ κακούργου καὶ τὸ ὄνομα τοῦ κακούργου, τέλος πρὸς τὰ δεξιὰ τοῦ φύλλου εἶνε ἡ φωτογραφία μὲ τὰς χεῖρας ἐνωμένας.

Καθ' ἕκαστον ἔτος ὁ μικρὸς σταθμὸς, ἐν ᾧ εὐρισκόμεθα συλλαμβάνει κατὰ μέσον ὅρον 3000 πρόσωπα, ἐξ ὧν 2,000 περίπου καταδικάζονται, ὑπάρχουσι δὲ ἐν Λονδίῳ 67 τοιοῦτοι σταθμοὶ μὴ συμπεριλαμβανομένων τῶν σταθμῶν τοῦ Wolwich, τοῦ Portsmouth, τοῦ Devonport καὶ τοῦ Chatam. Ἐκ τούτου δὲ δύναται τις νὰ νο-

ήσῃ πόσα ἐπικίνδυνα πρόσωπα πλανῶνται ἀνὰ τὸ Λονδίον. Σημειώτεον ὅμως ὅτι οἱ ἀτακτοῦντες καὶ οἱ μέθυσοι καταλέγονται μεταξὺ τῶν ἐγκληματιῶν. Ἴνα δὲ συνέχεται εἰς τάξιν ὁ ὄχλος οὗτος τῶν κακούργων τῆς ἀστυνομίας ἔχει 11,000 ἄνδρας ἐν συνόλῳ, ἐξ ὧν 153 ἐνωματάρχαι, 363 ἐπιτηρηταὶ ἢ ἐπιστάται δι-αφόρων τάξεων, 1,167 βοηθοὶ καὶ 9,149 κλητῆρες. Ἡ δὲ λεγομένη ἀσφαλιστικὴ ἀστυνομία περιλαμβάνει ἕνα ἀρχηγόν, 119 ἐπιτηρητάς ἢ βοηθοὺς καὶ 83 κλητῆρας. Πᾶσα δὲ ἡ δύναμις αὕτη δὲν ἐνεργεῖ στρατιωτικῶς, ἀλλὰ τηλεγρα-φικῶς, οὕτως εἰπεῖν, χειρίζεται δὲ ὡς κλειδο-κύμβαλον τὴν συσκευὴν τοῦ Wheastone καὶ δὲν πτοεῖται ὑπὸ τῶν σωρῶν τοῦ χάρτου.

Παρατήρησα εἰς μίαν γωνίαν σιδηρᾶν χειροπέδην. Ὁ σταθμάρχης, ὅστις ἐφόρει μέλαιναν στολὴν μὲ ὁμοιόχροα ποικίλματα μοὶ ἔδεδε δι' αὐτῆς τὰς χεῖρας, ἵνα μοὶ δείξῃ τὸν τρόπον τοῦ χειρισμοῦ τῆς. Ἄλλ' ἡ μικρὰ χαλκίνη ράβδος, ἥτις συλλαμβάνει τοὺς ἄνθρώπους ἐν ἀνόματι τῆς βασιλείσεως εἶνε πολλάκις ἀποτελε-σματικωτέρα τῆς βαρείας χειροπέδης.

Ὅταν μοὶ ἀφῆρσεν αὐτὴν, τῷ εἶπον·

— Ἐλπίζω, ὅτι εἶνε ἡ τελευταία φορὰ, καθ' ἣν μοὶ δεσμεύεις τὰς χεῖρας.

— Ποῦ ἔξυρεις! μοὶ ἀπεκρίθη.

Μᾶς ὠδήγησεν ἔπειτα νὰ ἴδωμεν τὰ πτηνὰ του, ἅτινα ἐκρατοῦντο ἐντὸς κελλίων, ὧν τὸ ἔδαφος ἦτο προσκλινές, ἵνα δύνωνται νὰ ἐξαπλώνωνται οἱ μέθυσοι ἔχοντες τὴν κεφαλὴν μᾶλλον ὑψωμένην τοῦ λοιποῦ σώματος πρὸς ἀποφυγὴν ἀποπληξιών. Εἶδομεν ἐκεῖ τοὺς ἐσχάτως συλληφθέντας. Ὁ ἐπιστάτης μᾶς ἤνοιξε θυρίδιον ὅμοιον πρὸς λαμπητόμον, ὅπουθεν παρετηροῦμεν εἰς τὸ ἐσωτερικόν, ἔπειτα ἔτριξαν οἱ βαρεῖς μοχλοὶ καὶ κατὰ σειρὰν εὐρέθημεν ἐνώπιον ἐνὸς ναύτου, ὠραίου καὶ ρωμαλέου νεανίου, ἔχοντος εἰλικρινὲς τὸ βλέμμα καὶ τὴν στάσιν ὑπερήφανον, συλληφθέντος διότι ἐν τῷ πλοίῳ εἶχε διανοηθῆ νὰ δολοφονήσῃ τὸν πλοίαρχόν του, ἐνώπιον ἐνὸς ἄλλου νέου, τοῦ ὁποίου τὸ πρόσωπον ὁμοιάζε πρὸς τὴν ὄψιν τῆς νυγίτσας. Ὁ νέος οὗτος μᾶς παρετῆρει ἰσοκλείων τοὺς δ-οφθαλμοὺς ὡς τὰ νυκτόβια πτηνὰ. Ἐπειτα εἶδομεν φρικῶδες γύναιον λημῶδες καὶ σχεδὸν ἀναίσθητον ἀπὸ τῆς μέθης.

Καὶ δὲν εἶχεν ἀκόμη παρέλθῃ ἡ νύξ· πόσοι θὰ ἔλθωσι μέχρι τῆς πρωίας! Ἐν τῇ αὐτῇ ὑπὸ ξύλινον παράπηγμα σκύλοι πλάνητες συλ-ληφθέντες ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας καὶ δεθέντες ἐ-καὶ διὰ σχοινίων ὠρῶνται γοερῶς ὑπὸ τὰ ἄσρα.

Ὅ,τι βλέπετε ἐδῶ, μᾶς εἶπεν ὁ κ. Μώσερ, δύνασθε νὰ τὸ ἴδῃτε εἰς πᾶσαν σχεδὸν γωνίαν τοῦ White Chapel. Ἄν θέλῃτε ἐξακολουθοῦμεν τὴν περιήγησίν μας ἀναμέσον τῶν ἀγρίων τοῦ Λονδίνου, ὡς τις δημοσιογράφος τοὺς ὠνόμασεν.

Εἶνε περασμένη ἡ ὥρα καὶ ἀπέχομεν πολὺ ἀπὸ τοῦ Πικαδιλλύ. Πρέπει νὰ ἐπιστρέψωμεν.

Μίαν ἐρώτησιν μόνον.

— Προσεβλήθητέ ποτε, ἐκινδυνεύσατε κ. Μώσερ;

— Ναί, ἅπαξ μόνον, ἀπεκρίθη.

Ἐπειτα δὲ προσέθηκεν ἀμέσως μειδιών·

— Ἄλλ' εἰς τοὺς Παρισίους. Εἶχον εἰσέλθῃ μετ' Ἀγγλον τινα φίλον μου εἰς τὸν χορὸν τοῦ Vieux-Chêne. Παρ' ὀλίγον μᾶς ἐφόνειον, διότι μᾶς ἐξέλαβον ἀντ' ἄλλων.

— Ἄνευ κινδύνου λοιπὸν δύναται τις νὰ διέλθῃ διὰ τῶν ὁδῶν, δι' ὧν διήλθομεν;

— Μαζί μου, μάλιστα. Μόνος, εἶνε πιθανὸν ὅτι δὲν θὰ ἐξήρχεσθε ζῶν, θὰ ἐξηρτᾶτο ἡ ζωή σας ἐξ οἰομένης τυχαίου συμβάντος!

Εὐχαριστήσαμεν τοὺς ὁδηγούς μας, ἀνέβημεν εἰς μίαν ἄμαξαν καὶ ἐπανήλθομεν εἰς Saint-James. Πᾶσαι αἱ λέσχαι ἦσαν κατὰφωτοι καὶ τὰ ἐρυθρὰ μετὰξίνα παραπετάσματα των μὲ ἔκαμον νὰ συλλογίζωμαι τὴν ἀπαισίαν ἀντίθεσιν τῶν λαδωμένων χαρτίων τοῦ White Chapel· κατὰ-λυμα· 4 δηνάρια.

[Jules Claretie].

Σ. Κ. Σ.

Ο ΕΛΕΦΑΣ ΕΝ ΙΝΔΙΚΗ

[Ἐκ τοῦ νεωτάτου συγγράμματος τοῦ κ. Louis Jacolliot «Révélés de voyage»]

Μὲ ἡρώτα ἡμέραν τινα φίλος τις, τί περιεργώ-τατον εἶδον εἰς τὰ ταξείδιά μου.

— Ἐλέφαντας ἀπεκρίθη.

— Ὡ, εἶπεν ἐκεῖνος, ἐλέφαντας! παντοῦ εὐ-ρίσκει τις ἐλέφαντας· ἔπειτα δὲ προσέθηκε σκώ-πτων ὡς οἱ Παρισινοί, ἀπήντησα δύο ἕως τρεῖς ἐλέφαντας εἰς τὰς λεωφόρους τῶν Παρισίων· εἶ-ναι ὅμως ἀληθὲς ὅτι ὠδηγοῦντο εἰς τὸ ἵπποδρό-μιον.

Ὅχι, δὲν εὐρίσκει τις παντοῦ ἐλέφαντα. Τὸ δυστυχὲς ἐκεῖνο ζῶον, τὸ ὁποῖον σύρουν ὅπουθεν τῆς ἀμάξης καὶ ἐπιδεικνύουσιν εἰς πανηγύρεις μετὰ συνοδίας τίγρεων, λεόντων καὶ θωῶν, δὲν εἶναι πλέον ἐλέφας. Ἰδετε τὸν σκυθρωπὸν καὶ κατηφῆ αὐτοῦ ὀφθαλμόν. Ὅταν ὁ ὑπηρέτης τῷ προσφέρῃ τὸ πρόγευμα καὶ ἐκποματίζεται ἡ φιάλη, ὁ δὲ ὀδηγὸς κρατῇ τὸ μαστίγιον, ὁ ἐλέ-φας ἐνθυμεῖται τὰ μεγάλα δάση καὶ τὰς με-γάλας λίμνας, ὅπου διήλθε τὴν παιδικὴν του ἡλι-κίαν, βλέπει τοὺς μεμακρυσμένους ἐκείνους ὀρί-ζοντας, εἰς τὸ ἄκρον τῶν ὁποίων εἶναι ὁ ὠκεα-νὸς ἡ ὠραία κυανὰ ὄρη, τὰς εὐρείας ἐκεῖνας πε-διάδας εἰς τὰς ὁποίας τὸ χόρτον ἦτο τόσον ὑ-ψηλόν, ὥστε ἐφθανε μέχρι τοῦ στόματός του, καὶ ἔβασκεν ἐν πάσῃ ἀναπαύσει ἐνθυμεῖται τὸν μυρο-βόλον ἐκεῖνον ἐσπερινὸν ἄνεμον, ζωογονοῦντα τοὺς ἰσχυροὺς αὐτοῦ πνεύμονας· ἐνεθυμεῖτο τὰς ἐπώρας, τὰς ὁποίας ἔδρεπε σείων τὰ δένδρα,

ἐνεθυμεῖτο τέλος πάντων ὅλα ὅσα ἡγάπα καὶ δὲν θὰ ἐπανίδῃ πλέον.

Ἡμέραν τινα συνελήφθη διὰ παγίδος· ἐπω-λήθη ὑπὸ τοῦ ἀγαπῶντος αὐτὸν κυρίου εἰς ξένον τὸν ὁποῖον ἡκολούθησεν εὐπειθῶς μὴ πιστεύων ὅτι θὰ ἀπατήσωσιν ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον οὐδεμίαν ἀνθρώπινος δύναμις δύναται ν' ἀναγκάσῃ ἀνθι-στάμενον. Ἐπεβιδάσθη ἐπὶ ἀτμοπλοίου καὶ ἐγέ-νετο δούλος, ὑπηρέτης, τοῦ ἀπαγαγόντος αὐτόν. Πλήρης ἀφοσιώσεως καὶ ἀγαθότητος υἱοθέτησε τὴν νέαν οἰκογένειαν, εἶναι εὐθυμὸς ἐνώπιον τοῦ κοινοῦ, φέρεται δὲ καλῶς πρὸς τὸν ὑπηρέτην, ὅστις ὑπηρετῶν τρώγει αὐτοῦ τὰς καλλίστας ὀ-πώρας.

Ἀλλὰ τὸ ἐσπέρας, ὅταν ᾔναι μόνος εἰς τὸν κλωβόν, δὲν δύναται νὰ κατασυντριψῇ δι' ἐνὸς κτυπήματος, ἂν ἤθελε νὰ ἀνακτῇ τὴν ἐλευθε-ρίαν του, κλαίει ὁ δυστυχὴς κολοσσός, ἐνθυμού-μενος τὴν ἀκτὴν τοῦ Κορομανδὲλ καὶ τὴν νῆσον τοῦ Μανάρ, ὅπου ἐλούετο νέος ὢν· κλαίει διότι μετ' ὀλίγον ἀποθνήσκει ἐξηντημένος καὶ φθι-σιῶν ἐν κλίματι, εἰς τὸ ὁποῖον δὲν δύναται νὰ ζῇ, ἐνῶ ὁ πρόγονος αὐτοῦ, δις ἑκατοντούτης, ζῇ ἐτι πλήρης δυνάμεως καὶ υἱείας εἰς τὰ δάση τῆς Κεϋλάνης καὶ τοῦ Ἰνδοστάν.

Ὅσοι παρίστασθε εἰς τὴν ἀγωνίαν ταύτην, τὴν διακοῦσαν δέκα ἕως δεκαπέντε ἔτη, ἐστο-χάσθητέ ποτε τί πάσχει ὅπως θάσῃ εἰς τὸν θά-νατον ὁ νοήμων αὐτὸς γίγας, ὅστις σκέπτεται, ἐνθυμεῖται, ἀγαπᾷ καὶ ποθεῖ;

Γινώριζετε ὅτι εἰς τὴν πατρίδα του ζῇ τρεῖς αἰῶνας, ὅτι ἡ φύσις ἐπροίκισεν αὐτὸν δι' υἱείας ἰσῆς πρὸς τὴν δύναμιν καὶ τὸ ἀνάστημά του καὶ διὰ νοημοσύνης, ἥς μόνῃ ἡ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ὑπερτέρα; Φαντάζεσθε ὁποίας ἡθικᾶς λύπας καὶ φυσικᾶς βασάνους ὑφίσταται ὅπως ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν καταστραφῇ ἡ ἰσχυρὰ αὕτη μηχανή;

Ἡμέραν τινα ἀποθνήσκει ὁ ἐλέφας, ὁ πιστὸς οὗτος ὑπηρέτης καὶ φίλος, χωρὶς νὰ σκεφθῇ ἐκ-δίκησιν.

Οὐχί, τὸ δυστυχὲς τοῦτο ζῶον, τὸ παλαιὸν πρὸς τὸν θάνατον καὶ τὰς ἀναμνήσεις δὲν εἶναι ἐλέφας.

Ἴνα ἴδῃτε ἐλέφαντα ἐν ὅλῃ αὐτοῦ τῇ δυνά-μει καὶ τῇ νοήμονι μεγαλοπρεπείᾳ, πρέπει νὰ ὑπάγῃτε εἰς τὰς ὄχθας τῆς λίμνης Κανδελλέ, ἢ εἰς τὰς σκιεράς κοιλάδας τῆς κορυφῆς Ἀδάμ.

Εἶναι ἄξιον θαυμασμοῦ νὰ ἴδῃ τις ἐν Κεϋλάνῃ, πῶς ὁ ἐλέφας ἐκτελεῖ λαμπρῶς ὅλας τὰς ἀπαι-τήσεις καὶ πληροῖ ὅλας τὰς ἀνάγκας τοῦ κυρίου αὐτοῦ· μεταβαλλόμενος ἐκάστοτε εἰς ἀχθοφόρον, ξυλοκόπον, θειριστήν, ὑπακούει εἰς ἐν νεῦμα, εἰς μίαν λέξιν, ἀριστα κατανοῶν τὰς λαμβανόμενας διαταγὰς. Ταῦτα πάντα εἶναι ἀναμφισβήτητα.

Οἱ κάτοικοι τῆς Κεϋλάνης μετεχειρίζοντο ἄλ-λοτε τοὺς ἐλέφαντας ἐν τοῖς πολέμοις, καθ' οὓς εἶχον θαυμαστὴν δεξιότητα· ἡ ἱστορία δὲ αὐτῆς

εἶναι πλήρης ἀγώνων καὶ μαχῶν, καὶ ὅς οἱ ἐλέφαντες ἐπολέμουν ἐν τοῖς πρώτοις, ἐδοξάσθησαν δὲ προτιμώντες νὰ ἀλληλοκτονήσωσιν ἢ ὑποχωρήσωσι. Οἱ Πορτογάλλοι οἱ πρώτοι θεμελιώσαντες ἐν Κεϋλάνη ἀποικίαν, κατετροπώθησαν ὁλοσχερῶς, ὡσάντις ἠθέλησαν νὰ εἰσδύσωσιν εἰς τὴν νῆσον, ὑπὸ στρατιᾶς ἐλεφάντων ὁρμώντων κατ' αὐτῶν χωρὶς νὰ φοβηθῶσι τὰ φονικά τῶν ὄπλων.

Ἐλέφας διακριθεὶς ἐπὶ ἀνδρεία ἐκαλύπτετο διὰ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, φονευόμενος δὲ ἐθάπτετο διὰ λαμπρᾶς τελετῆς, τὸ δὲ σῶμα ἐκαίετο ἐπὶ πυρός.

Κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς τῆς Κεϋλάνης οἱ πολεμικοὶ ἐλέφαντες ἦσαν διηρημένοι εἰς λόχους καὶ στρατιωτικὰ σώματα, ἔχοντες ἀρχηγούς, ὧν ἀνεγνώριζον τὰ διακριτικὰ σημεῖα καὶ οὓς ἤκουον πιστῶς.

Ὅσοι ἀπιστοῦσι πρὸς ταῦτα, ὥς ἐνθυμηθῶσιν ὅτι οἱ Ῥωμαῖοι ἐνίκηθησαν ἐν Ἡρακλείᾳ ὑπὸ Πύρρου βασιλέως τῆς Ἡπείρου, ὅστις ἐνίκησε κυρίως τῇ βοήθειᾳ σώματος ἐλεφάντων ἐξησκημένων, προσβαλλόντων δὲ τοὺς στρατιώτας τοῦ Σκιπίωνος ἐν τῇ πρώτῃ γραμμῇ.

Εἰρηνικώτερος ἦδη ὁ ἐλέφας ἐκτελεῖ τὰ καθήκοντα του μετ' ἴσου ζήλου καὶ νοημοσύνης. Ἐχὼν ἑκτακτον ἰσχύον, μόνον διὰ τῆς γλυκύτητος καὶ τῆς σκέψεως δύναται νὰ ὀδηγηθῇ. Τί δύναται ἢ βία ἐπὶ ζώου, δυναμένου νὰ καταθραύσῃ δι' ἐνὸς κτυπήματος τοῦ ὤμου ἀλύσεις, σπύλους, φραγμοὺς καὶ τοίχους, ζώου τὸ ὅποιον δύναται νὰ κατασυντρίψῃ τίγριν ἢ ῥινόκερων δι' ἐνὸς κτυπήματος τῆς προβοσκίδος;

Ἐν τοῦτοις ἡ ἀνατροφή τοῦ ἐλεφάντος εἶναι εὐκόλος. Ἐντὸς ὀλίγου ἐννοεῖ τὴν γλώσσαν, ἣν μεταχειρίζεται τις πρὸς αὐτόν, ἐκτελεῖ δὲ τὰς διδομένας διαταγὰς μετὰ δεξιότητος καὶ ταχύτητος ἀξιοθαυμάστου.

Ἀκολουθήσατε καθ' ὁδὸν ἐλέφαντα ὀδηγούμενον ὑπὸ τοῦ Ἰνδοῦ του. Ὁδεύουσιν ἴσως μακρὰν ὁδόν· ἴσως εἶναι ἱερός τις ἐλέφας ναοῦ, ὃν ὀδηγοῦσιν εἰς τὸν Γάγγην, ἵνα κομίσῃ τὸ ἡγιασμένον ὕδωρ τῶν θρησκευτικῶν τελετῶν.

Πλησίασον· ἀκούεις τὸν Ἰνδὸν ἐμιλοῦντα πρὸς τὸν ἐλέφαντα, ὅστις προσηλόνει ἐπ' αὐτόν τοὺς μικροὺς αὐτοῦ ὀφθαλμούς, τοὺς πλήρεις νοημοσύνης καὶ εὐφυΐας, κινῶν περὶ τὴν κεφαλὴν ὥστε πτέρυγας χρυσαλίδος τὰ μεγάλα ὦτα, δι' ὧν ἀερίζεται.

Ἀκούεις βεβαίως συνομιλίαν τινα ἰδιόρρυθμον, εἶδος μονολόγου, ὃν ὁ ἐλέφας διακόπτει ἐνίοτε διὰ φωνῶν, δεικνυσάντων ὅτι ἐννοεῖ τὰ λεγόμενα.

— Λοιπὸν, Ἀνταλῆ, λέγει ὁ Ἰνδὸς πρὸς τὸν ἐλέφαντα, δός μοι τὴν προβοσκίδα διὰ νὰ ἀναβῶ εἰς τὸν λαίμῳ σου· εἶμαι κουρασμένος.

Ὁ ἐλέφας φέρει τὴν προβοσκίδα πρὸς τὸ ἀντίθετον μέρος τοῦ ὀδηγοῦ.

— Δὲν θέλεις ἐννοῶ τί τρέχει, προτιμᾷς νὰ εἶμαι πλησίον σου διὰ νὰ ἐμιλῶμεν. Δὲν ἔχεις ὅμως δίκαιον· συλλογίσου ὅτι βαδίζομεν ἀπὸ τὸ πρῶτον· ἀν δὲν ἦσαι εὐγενής, δὲν θὰ σοῦ διηγηθῶ τὴν ἱστορίαν τῆς ὥραιας Νισδαλῦ, ἣν ἤρπασεν ὁ Βισχνού, τὸ δὲ ἐσπέρας δὲν θὰ ἔχῃς οὔτε ζάχαριν, οὔτε ὄρυζαν.

Ὁ Ἀνταλῆς, μὴ συγκινούμενος ἐκ τῆς ἀπωλείας τῆς ἱστορίας τῆς Νισδαλῦς, ἅμα ἤκουσε περὶ τῆς ζαχαρέως καὶ τῆς ὀρύζης, περὶ δύο φαγητῶν, ἅτινα λατρεύει, πράττει τὴν φωνήν, ἀναπτύσσει τὴν προβοσκίδα, ἐγείρει τὸν ὀδηγὸν καὶ καθίζει αὐτόν ἐπὶ τοὺς ὤμους.

— Σὲ ἀναγνωρίζω, λαίμαργε, τῷ λέγει ὁ Ἰνδός. Δὲν ὑπάρχει ἄλλος τρόπος νὰ σὲ ὀδηγῇ τις. Αἶ καλὰ, τώρα ποῦ ὑπάγεις; διότι βλέπεις ζαχαροκάλαμον δὲν πρέπει νὰ ἐγκαταλείπῃς τὸν δρόμον σου.

Ὁ ἐλέφας σταματᾷ, κινεῖ τὴν προβοσκίδα, ἐπὶ τέλους κατορθώνει ὥστε ὁ ὀδηγὸς βλέπων τὴν θλιψὴν του, καταβαίνει, ἀγοράζει δέσμας τινὰς ζαχαροκάλαμου, ὥς ὁ ἐλέφας μασσᾷ, ἀνοίγων καὶ κλείων τοὺς ὀφθαλμούς, τὸ ἦθος ἔχων εὐχαριστημένον.

Οἱ κόποι του δὲν ἐτελείωσαν· ἅμα παρακούῃ εἰς τι ἢ ἐνοχλήσῃ τὸν ὀδηγόν, οὗτος τῷ ἐνθυμίζει καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας τὸ δῶρον, ὃ δὲ ἐλέφας ἵνα τὸν καθησυχάσῃ θωπεύει αὐτόν διὰ τῆς προβοσκίδος ἢ χάριν παιδιᾶς ἀφαιρεῖ τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς του.

Παρομοιάζω τὸν ἐλεφάντα καὶ τὸν ὀδηγόν πρὸς δύο παιδιὰ τὰ ὅποια περιπατοῦσι, γελῶσι, πηδῶσι, διαπληκτίζονται καὶ ἐπὶ τέλους μένουσι πάντοτε ἀγαθοὶ φίλοι. Εἶνε ἀδύνατον νὰ φαντασθῇ τις τὸν εὐθυμον χαρακτήρα τοῦ ζώου τούτου, οὔτε τὰς θωπείας τὰς ὁποίας κάμνει εἰς τοὺς οἰκείους.

Μεταξὺ τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ κυρίου του ὑπηρετῶν ὑπάρχουσι τινες, οὓς ἀγαπᾷ πολὺ καὶ ἄλλοι, τοὺς ὁποίους δὲν δύναται νὰ ὑποφέρῃ. Καὶ ἡ ἀγάπη ὅμως καὶ τὸ μῖσος ἔχουσι τὸν λόγον τῶν ἀρχικῆς αἰτίας εἶναι ἡ πρὸς αὐτόν περιποίησις ἢ ἀδιαφορία.

Ὅσους ἀγαπᾷ περιποιεῖται διὰ παντὸς τρόπου· ἀν φέρωσι θάρος τι, ἀπαλλάττει αὐτούς· εὐρίσκων καθ' ὁδὸν τίθησιν ἐπὶ τῆς ράχεως καὶ ὀδηγεῖ εἰς τὸν οἶκον· ὑπακούει δὲ πάντοτε αὐτούς, καίτοι μὴ ἔχοντας δικαίωμα ἐπιταγῆς, τοῦτο δὲ εἶναι παραχώρησις μεγάλη τοῦ ἐλεφάντος, ἀρίστα γινώσκοντος τίς ἔχει δικαίωμα προσταγῆς ἐπ' αὐτοῦ. Πολλάκις δὲ φέρει εἰς αὐτοὺς ἐκ τοῦ δάσους, ἐνθα περιπατεῖ, ἄνθη καὶ ὀπώρας.

Εἰς ἐκείνους δὲ, οὔτινες δὲν εἶναι ἀρεστοὶ τῷ ἐλεφάντι, κάμνει διαφόρους ἀστεϊότητας ἀνευσπουδαιότητος, ἀλλὰ δυσαρέστους ἐνίοτε. Ρίπτει αὐτοὺς λ. χ. εἰς μικρὰς τινὰς λίμνας αἰ-

τινες χρησιμεύουσιν εἰς ἄρδυσιν τῶν ὀρυζάνων, ἢ τρώγει τὸ πρόγευμά των ὅταν τὸ ὀρύζιον ἦναι καλῶς ἐψημένον, καταβρέχει αὐτοὺς διὰ τῆς προβοσκίδος ἢ κινεῖ ἐναερίους κρατῶν αὐτοὺς ἀπληρομένους ἐπὶ 4-5 λεπτὰ ἀπὸ τῶν ἄκρων τοῦ ὑποκαμίσου.

Βλέπων δὲ ἐξαίφνης τὸν κύριόν του κατὰ τινα τῶν ἀσκήσεων τούτων, ὑποκρίνεται τὸν ἀδιάφορον καὶ ἔρχεται πρὸς τὸν κύριον θωπεύων αὐτόν. Φοβούμενος τὴν ἐπίπληξιν, προσπαθεῖ νὰ καταπραύνη τὴν καταιγίδα διὰ τῆς εὐγενείας.

Ὑπάρχουσι πράγματα τινα, τὰ ὅποια οὐδεμίαν ἐπιδέχονται ἀμφιβολίαν· ὁ ἐλέφας ἐννοεῖ ὅ,τι αὐτῷ λέγεται, συναθροίζει τὰς ιδέας του, σκέπτεται καὶ συγκρίνει, ἐχειδὲ μεγίστην μνήμην.

Παραδεχόμενος ὅλα ταῦτα, δὲν προβαίνει μὲν τοῦ σημείου εἰς ὃ φθάνουσιν οἱ Ἰνδοί, καθ' οὓς ὁ ἐλέφας ἔχει ἴσῃ πρὸς τὸν ἄνθρωπον νοημοσύνην.

Τοῦτο βεβαίως εἶνε ὑπερβολικόν.

Ἐὰν μὴ παραδεχθῇ τις ὅτι ὁ ἐλέφας ἔχει αὐτὰ τὰ πλεονεκτήματα, ὅτι σκέπτεται, συγκρίνει τὰς ιδέας του, ὅτι ἔχει κρίσιν, δὲν δύναται νὰ ἐξηγήσῃ πῶς ὁ κολοσσὸς οὗτος, ὃν οὐδεμία ἀνθρώπινος δύναμις δύναται νὰ ἐξαναγκάσῃ, μεταβιβάζεται ἀπὸ οἰκογενείας εἰς οἰκογενεῖαν ἐπὶ τοὺς δύο αἰῶνας τοῦ βίου χωρὶς οὐδέποτε νὰ βλάβῃ τινὰ, ἔστω καὶ παιδίον.

Ἀληθεύει ὅμως ὅτι αἱ διανοητικαὶ δυνάμεις τοῦ ζώου τούτου (σχεδὸν αἰσθάνομαι τύψιν συνειδήσεως ἀποκαλῶν ζῶον τὸν ἐλεφάντα) ἀμφισβητήθησαν μόνον ὑπὸ τῶν μὴ ἰδόντων αὐτόν ἐν τῷ τόπῳ τῆς γεννήσεως.

Θὰ ἀναφέρω γεγονότα τινὰ, ἅτινα εἶδον καὶ τῶν ὁποίων δύναμαι νὰ βεβαιώσω τὴν ἀλήθειαν. Ἐκλέγω δὲ τὰ ἥττον παράδοξα, διότι δὲν θέλω νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς ἐμὲ τὸ λεγθὲν περὶ τοῦ μακρόθεν ἐπανερχομένου περιηγητοῦ.

Πλησίον τοῦ Πονδιχερῦ ὑπάρχει περίφημος ναὸς Ἰνδικός, εἰς τὸν ὅποιον προσέρχονται περὶ τὰς 5—6,000 προσκυνητῶν ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τῆς Ἰνδικῆς κατὰ τὰς ἀγίας ἐορτὰς τοῦ Μαΐου. Ἐν τῷ ναῷ τούτῳ ὑπάρχουσιν ἱεροὶ τινες ἐλέφαντες μεταξὺ δὲ αὐτῶν καὶ ὁ ἐπὶ τῶν συνδρομῶν ἐλέφας (éléphant quôteur).

Ὁ ἐλέφας οὗτος μετὰ τοῦ ὀδηγοῦ δις τῆς ἐβδομάδος ὑπάγει πρὸς αἵτησιν βοήθειαν ὑπὸ τῶν βραχμάνων εἰς τὰ διάφορα πέριξ χωρία καὶ εἰς τὸ Πονδιχερῦ. Ποσάκις ἐνῶ ὑπὸ τὴν σκιάδα ἐν τῇ πρώτῃ ὀροφῇ τῆς οἰκίας εἰργάζομεν, ὁ ἐλέφας διήλθε καὶ ἐγείρας διὰ τῆς προβοσκίδος τὰ κινητὰ παραπετάσματα τῆς σκιάδος ἐξητήσατο νομισμάτιον, ὅπερ κρατούμενον ὑπ' ἐμοῦ ἐν τῇ χειρὶ ὡσφραίνετο ἐκεῖνος ἐν ἀποσάσει δέκα ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου!

Πάντοτε ἐδίδον αὐτῷ νόμισμα διὰ τὸν ναόν,

δι' αὐτόν δὲ ἄρτον ἐμβεβαπισμένον εἰς τὸ ὑδρόμαλι ὅπερ ἀγαπᾷ πολὺ. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι ἐμβεβαπισμένοι φίλοι.

Ὁ ἐλέφας οὗτος πάντοτε μὲ ἐβλεπε φέροντα ἀτημέλητον ἐνδυμασίαν θερνὴν ἐξ ἐγγχωρίου μετὰξῆς διὰ τῶν μικρῶν στηλῶν τοῦ ἐξώστου τῆς σκιάδος.

Ἡμέραν τινὰ μετέβην ἐνεκεν ἀσχολίας εἰς Willenoor· ἐφθασα περὶ τὴν μεσημβρίαν· ὁ καύσων ἦν ἀφόρητος, καθ' ὁδὸν ἡ ὑπὸ τὰς σκιάδας οὐδένα εἶδον, ὅλοι ἐκοιμῶντο.

Ἡ ἄμαξά μου εἶχε μείνει ἐν τῇ κυριωτέρᾳ πλατείᾳ ὑπὸ τι δένδρον, ἐγὼ δὲ διευθύνουμαι εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀρχοντος τοῦ χωρίου (Trasildar) ὅτε ἐξαίφνης ἐκ τοῦ ἀντικρου ναοῦ ἐξέρχεται καλπάζων τεράστιος μέλας ἐλέφας. Φθάνει μὲν χωρίς ἡμῶν· ἐν ριπῇ δὲ ὀφθαλμοῦ ἀνεγείρας με ἐθροισεν ἐπὶ τοῦ λαίμου καὶ ἐπανῆλθε ταχύτατα εἰς τὸν ναόν. Διερχόμεθα τὸν πρῶτον περίβολον, ἔπειτα τὴν λίμνην τῶν λουτρῶν καὶ φθάνομεν εἰς τὴν κατοικίαν τῶν ἐλεφάντων.

Ἐκεῖ μὲ καταβιβάζει ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἐν τῷ μέσῳ τῶν συντρόφων. Ἦν ὁ ἐπὶ τῶν συνδρομῶν ἐλέφας, ὅστις μὲ ἀνεγνώρισεν. Ἐφώναξε καὶ ἔσσειε τὴν προβοσκίδα καὶ ἐκτύπα τὰ ὦτα, οἱ δὲ λοιποὶ ἐλέφαντες βεβαίως ἐρουήνευσαν ἐπ' ἀγαθῶν τὰς ἐνδείξεις ταύτας. Ὅτε δὲ μετ' οὗ πολὺ ἤλθεν ὁ Trasildar μετὰ τινων βραχμάνων, ὅπως ἴδωσι τί συμβαίνει, εἰδὼν με ἡσυχώτατον καὶ ἄφροντιν ἐν τῷ μέσῳ τῶν γιγάντων ἐκείνων, θριαμβευτικῶς ὑποδεχομένων με.

— Περὶργον, μοὶ λέγει βραχμάν τις, οὐδέποτε εἶδον τοὺς ἐλεφάντας οὕτω φιλικῶς φερόμενους.

Ἐξηγήσα τότε τὰ φιλοδωρήματά μου πρὸς τὸν ἐπὶ τῶν συνδρομῶν ἐλέφαντα.

— Τώρα ἐννοῶ, ἀπεκρίθη ὁ βραχμάν, ὁ φίλος διηγήθη ἤδη εἰς τοὺς συντρόφους τὰ περὶ τῶν φιλοδωρημάτων, ἐκεῖνοι δὲ σὲ περιποιῶνται ὅπως ἐπιτύχωσι τὰ αὐτὰ.

— Εἶναι δυνατόν; ἠρώτησα μετ' ἀπιστίας.

— Ὡ βεβαίως· θέλεις νὰ δοκιμάσῃς; θες τὸν βραχμῶνα ὑπὸ τὴν προβοσκίδα τοῦ φίλου σου, νεύων αὐτῷ νὰ ἐξέλθῃς. Ὅλοι θὰ ἐλθῶσι μετὰ σοῦ· ἀκολουθεῖ καὶ θὰ ἴδῃς ποῦ θὰ σὲ ὀδηγήσωσι.

Οὕτω καὶ ἐγένετο· ὁ ἐλέφας καὶ ἐγὼ ἀνεχώρησαμεν πρώτοι, οἱ ἐπίλοιποι ἐννέα ἐλέφαντες ἀμέσως ἠκολούθησαν μετὰ φωνῶν χαρᾶς. Διήλθομεν τὴν θύραν τοῦ ναοῦ, μὲ ὠδήγησαν δὲ πρὸς ἐγγχωρίον ἀρτοποιόν. Ἀν ἡγνόνουν τὴν θαυμαστὴν νοημοσύνην τῶν ζώων τούτων, βεβαίως θὰ ἐξεπληττόμην μεγάλως. Ἐννοεῖς ὅτι ἡγόρασα καὶ ἔδωκα εἰς ἕκαστον ἐλεφάντα ἄρτον καὶ τὴν ἀρέσκουσιν αὐτοῖς ἰλὺν τῆς ζαχαρέως.

Ὁ βραχμάν, μεθ' οὗ ὠμίλησα καὶ ὅστις ἦτο καθηγηγῆς τῆς φιλοσοφίας ἐν τῷ ναῷ τοῦ Wil-

lenoor, μοι διηγήθη ότι ενίοτε ο επί των συνδρομών ελέφας διαφεύγων την επιτήρησιν μεταβαίνει εις Πονδικερύ εξαιτούμενος συνδρομάς υπέρ εαυτού· ύστερον δὲ μεταβαίνει εις τὴν ἀγορὰν κενοῖ τὴν πλήρη τῶν συλλεχθέντων χρημάτων προδοσκήδα ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ ὁπωροπώλου καὶ τρώγει ζαχαροκάλαμον, ἀνανάσια, βανάνιας, μόγγια καὶ ἱαγρα.

Ὁ ελέφας εὐκόλως ἐθίζεται εἰς τὴν ἐκτέλεσιν οἰασθήποτε ἐργασίας· διὰ τοῦτο παραλείπω τὴν ἐξιστόρησιν τῶν περὶ τούτου γεγονότων, προτιμῶν νὰ ἐκθέσω συμβάν τι, ἐνδεικνύον ἀληθῆ σκέψιν τοῦ ελέφαντος, οὐτινος συμβάντος ὑπῆρξε μάρτυς αὐτόπτης.

Τὰ κτήνη ποτίζονται ἐν ταῖς οἰκίαις εἰς μεγάλη ἀρδάνια ξύλινα, ἅτινα πληροῦνται ὕδατος φρεατίου διὰ τινος ἀντλίας. Οὕτως ἀποφεύγουσι τὸ ἄτοπον τοῦ ποτίζειν τὰ ζῷα διὰ τοῦ στασίμου καὶ σεσηπότος ὕδατος τῶν ὑδροστασιῶν.

Συνήθως οὗτος ελέφας ἀντλεῖ τὸ ὕδωρ διὰ τῆς μηχανῆς ἐκάστην πρωτὴν ἐπὶ μίαν ὥραν, ὅπως πληρώσῃ τὰ τερατώδη ἀρδάνια ἐξ ὧν πίνουνσι τὰ κτήνη. Γνωρίζων τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην οὐδεμίαν ἔχει ἀνάγκη διαταγῆς· ἐκάστην πρωτὴν μίαν ὥραν πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου ὑπάγει εἰς τὴν θέσιν, ἀκριβῆς ὡς ὠρολόγιον ἐξυπνητήριον.

Ἡμέραν τινὰ εὐρισκόμην ἐν Τριχναπόλει παρὰ τινι ἐμπόρῳ φίλῳ μου, ἰδιοκτήτῃ λαμπρᾶς ἐξοχικῆς ἐπαύλεως παρὰ τὴν πόλιν. Τοῦ ἡλίου ἀνατέλλοντος ἀφυπνίσθη ἐπὶ τοῦ ὑπηρετοῦ διὰ τὸ λουτρόν. Διελθὼν τὴν αὐλὴν εἶδον μέγαν λευκὸν ελέφαντα ἀντλοῦντα ὕδωρ μελαγχολικῶς καὶ κλείοντα τοὺς ὀφθαλμούς, διὰ τοῦ ρεμβασμοῦ διασκεδάζοντα ἐκ τῆς ὀχληρᾶς ἐργασίας. Ἄρα ἰδὼν ἐχαίρετίσέ με κτυπῶν τὰ ὦτα, διότι κατὰ τὸ διάστημα τῶν δύο ἡμερῶν, ἃς διέμενον ἐκεῖ, εἶχον δώσει αὐτῷ πολλάκις γλυκίσματα, ἀλλ' ἐξηκολούθησε τὴν ἐργασίαν, μὴ θέλων νὰ ἐγκαταλίπῃ αὐτὴν, πρὶν ἢ πληρώσῃ ὕδατος τὸ ἀρδάνιον.

Ἡτοιμάζομην νὰ ἀναχωρήσω μετὰ τινὰ θωπεύματα, ὅτε εἶδον ὅτι ὁ ἕτερος τῶν δύο κορμῶν δένδρου οὔτινες ὑπεστήριζον τὸ ἀρδάνιον ἔπεσε κατὰ γῆς, οὕτω δὲ ἐπειδὴ τὸ ἀρδάνιον ἐστηρίζετο ἐξ ἐνὸς μέρους δι' ἐνὸς κορμοῦ, τὸ ὕδωρ φθάνον εἰς τὴν κατωτέρα ἐπιφάνειαν ἐμελλε νὰ ἐκρέη.

Παρέμεινα ὅπως ἴδω τὸ ἀποθησόμενον. Ἄρά γε ὁ ελέφας, βλέπων τὸ ὕδωρ ἐκρέον ἐκ τοῦ κατωτέρου χείλους, ἤθελεν ἐγκαταλίπει τὴν ἐργασίαν νομίζων τετελεσμένην ἢ παρατηρῶν ὅτι ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους τὸ ἀρδάνιον δὲν εἶναι πληρὲς ἤθελεν ἐξακολουθεῖ ἀντλῶν μέχρις ὅτου πληρωθῇ καὶ τὸ ἄλλο χεῖλος, τοῦθ' ὅπερ ἦν ἀδύνατον.

Μετ' οὗ πολὺ τὸ ὕδωρ ἤρξατο ἐκρέον ἐκ τοῦ

μέρους, ὅπερ οὐδὲν εἶχεν ὑποστήριγμα. Ὁ ελέφας ἰδὼν τοῦτο ἔδειξεν ἀνησυχίαν τινὰ, ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ ἕτερον πλησιέστερον μέρος δὲν ἦτο πεπληρωμένον ἐξηκολούθησεν ἀντλῶν. Βλέπων ὅμως τὴν ἐξακολούθησιν τῆς ἐκροῆς, ἐγκατέλιπε τὴν ἀντλίαν καὶ ἦλθεν ὅπως παρατηρήσῃ τὸ φαινόμενον τοῦ ὁποῖου δὲν ἐνόησε τὸν λόγον. Τρὶς ἐπανῆλθε παρὰ τὴν ἀντλίαν καὶ πάλιν ἐγκατέλιπε παρατηρῶν τὸ ἀρδάνιον. Ἐβλεπον αὐτὸν μετὰ προσοχῆς, περιέργως ὡν περὶ τοῦ τέλους. Τότε ὁ ελέφας ἐκτύπησε τὰ ὦτα, σημείον ὅτι ἐνόησε τὸ συμβαῖνον.

Ὡσφράνθη ἐπ' ὀλίγον τὴν κορμὸν τοῦ δένδρου, ὅστις ἔκειτο κατὰ γῆς. Ἐνόμισα ὅτι ἐμελλε νὰ ἀνορθώσῃ δι' αὐτοῦ τὸ ἀρδάνιον. Ἀλλ' ὡς ἐνόησα τὴν προσοχὴν τοῦ ἀπέσπα οὐχὶ τὸ μέρος ἐξ οὗ ἔρρεε τὸ ὕδωρ, ἀλλὰ τὸ μέρος τὸ ὁποῖον δὲν ἐπληροῦτο. Νοήσας τὴν δυσχερείαν δὲν ἐβράδυνε νὰ εὕρῃ τὴν διόρθωσιν. Ἀνεγείρας διὰ τοῦ ποδὸς τὸ ἀρδάνιον, κατέρριψε τὸν δεύτερον κορμὸν διὰ τῆς προδοσκήδος, ἐπειτα δὲ ἄφησε νὰ καταπέσῃ τὸ ἀρδάνιον, τὸ ὁποῖον φθάνον μέχρι τοῦ ἐδάφους καὶ ἀπὸ τῶν δύο μερῶν, ἐπληρώθη ὕδατος ὀλόκληρον.

Εὐνοούμενοι τοῦ ελέφαντος εἶναι πανταχοῦ αἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδία. Ὡραῖον θέαμα εἶναι τὸ τοῦ ελέφαντος, ὅταν ὁδηγῇ πρὸς περίπατον τὰ τέκνα τοῦ κυρίου. Οὐδεὶς φόβος ὑπάρχει ἐκ τῶν ὄψεων καὶ τῶν θηρίων, οὔτε ἐκ τῶν λιμνῶν καὶ γαιανθρακωρυχείων· ὁ ελέφας εἶναι ἀγρυπνος ὡς ὁ ἐπιμελέστατος θεράπων. Βαδίζει ἡσύχως, κανονίζων τὸ βῆμα πρὸς τὸ τῶν μικρῶν παιδίων, δρέπων ἄνθη καὶ ὁπώρας ἐκ τῶν δένδρων, ὑποκλέπτων δὲ καὶ ζαχαροκάλαμον. Ἐπὶ ἀπλῇ νεύματι κόπτει κλάδους δένδρων διὰ τοὺς θέλοντας μαστίγια καὶ ράβδους. Πρέπει νὰ ἀκούῃ τις τὸν εὐθυμον ὁμιλον τῶν παιδίων φωνάζοντα τὸν Τόμυ πανταχόθεν.

— Ἐγὼ, θέλω τὸ μάγγιον, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐκεῖ ὑψηλὰ· ὁ Τόμυ δρέπει αὐτὸ ἀμέσως.

— Ἐγὼ θέλω ἐκεῖνην τὴν χρυσαλίδα. Ὁ Τόμυς πλησιάζει αὐτὴν ἡσύχως καὶ συλλαμβάνει εἰσπνέων τὸν ἄερα διὰ τῆς προδοσκήδος.

— Ἐγὼ θέλω ἐκεῖνο τὸ ὠραῖον ἄνθος, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται ἐν τῷ μέσῳ τῆς λίμνης. Ὁ Τόμυς εἰσέρχεται εἰς τὸ ὕδωρ, ὅπως δρέψῃ τὸ ἄνθος.

Ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τοῦ ἐλαχίστου ἀγνώστου θορύβου ἢ ὅταν βλέπῃ ζῷα ἢ ὕαιναν, συναθροίζεται ὅλα τὰ παιδία μετὰ τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς προδοσκήδος, μηχανῶν δὲ ὑπὸ θυμοῦ· δυστυχία δὲ εἰς τὸν δοκιμάσαντα νὰ ἀρπάσῃ παιδίον τι· ὅ,τι καὶ ἂν εἶναι τίγρις, λέων ἢ ἄνθρωπος συντρίβεται ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ.

Εἰς τὰς κοιλάδας τοῦ Γάγγου, χώραν πεδινὴν καὶ τελματώδη, κεκαλυμμένην ὑπὸ ὀρυζάνων καὶ ἥτις εἶναι ἀληθινὴ πατρίς τῆς βασιλικῆς τίγριος τῆς Βαγγάλης, αἱ ἔριδες μετὰ τῆς αὐτῆς καὶ τοῦ

ελέφαντος προστατεύοντος τὰς ἀγέλας ἢ τὰ τέκνα ἢ τοὺς θεράποντας τοῦ κυρίου, εἶναι καθημερινά.

Αἱ τίγρεις τοῦ εἶδους τούτου εἶναι τόσον ἀγριαί, ὥστε πάντοτε δέχονται τὸν ἄγωνα, ἂν καὶ πάντοτε καταθραύονται ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ τρομεροῦ αὐτῶν ἀντιπάλου.

Ὅσον ἀμείλικτος εἶναι ὁ ελέφας πρὸς τὴν τίγριν, τὴν ἄρκτον, ἢ τὸν ρινόκερον τὰ ὁποῖα οὐδέποτε συγχωρεῖ, τοσοῦτον εἶναι γλυκὺς καὶ ἀγαθὸς πρὸς τὰ ἀβλαβῆ ζῷα. Εἶναι ἀδύνατον νὰ κατορθώσῃ τις τὸν ελέφαντα νὰ πατήσῃ ἐντομον, ὅσην καὶ ἂν ἔχῃ ἐπ' αὐτὸν ἐξουσίαν.

Ὅλοι γνωρίζουσι τὰ μικρὰ ἐκεῖνα ἐντομα, τὰ ὁποῖα ὀνομάζονται «bêtes à bon Dieu»· τὸ αὐτὸ εἶδος ἐντόμων ὑπάρχει καὶ ἐν Ἰνδίᾳ, ἀλλὰ μείζον κατὰ τὸ μέγεθος.

Πολλάκις χάριν δοκιμῆς εἶδον νὰ λαμβάνωσιν ἐν τῶν ἐντόμων τούτων καὶ νὰ θέτωσιν αὐτὸ ἐπὶ ὀμαλοῦ ἐδάφους π. χ. ἐπὶ τῶν πλακῶν αὐλῆς καὶ νὰ διατάσσωσι τὸν ελέφαντα νὰ πατήσῃ αὐτὸ διὰ τοῦ ποδός. Οὔτε ὁ ὁδηγός, οὔτε ὁ κύριος τοῦ ελέφαντος ἠδυνήθησαν ποτε νὰ τὸν ἐμποδίσωσι νὰ ἐγείρῃ τὸν πόδα ὑπὲρ τὸ ἐντομον οὐχὶ ὅπως βλάβῃ, ἀλλ' ὅπως προφυλάξῃ αὐτό. Ἐὰν τοῦναντίον παραγγείλῃς τὸν ελέφαντα νὰ σοὶ φέρῃ τὸ ἐντομον λαμβάνει αὐτὸ λεπτότατα διὰ τῆς ἄκρας τῆς προδοσκήδος καὶ σοὶ ἐγγχειρίζει, χωρὶς νὰ θίγῃ καὶ αὐτοῦ τὰς πτέρυγας.

I. E.

ΕΟΡΤΑΙ ΕΝ ΝΑΝΣΥ

Ἡ εὐγνωμονοῦσα Γαλλία ἐτέλεσεν ἐσχάτως ἐν Νανσὺ συγκινητικὴν ἐορτήν, τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ ἀνδριάντος τοῦ κλεινοῦ Θιέρσου. Ἐκ Παρισίων καὶ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν ἐπέρρευσαν ὑπουργοί, γερουσιασταί, βουλευταί, δημοσιογράφοι καὶ πολλὰ χιλιάδες λαοῦ· ἡ ἐορτὴ αὕτη ἀπεδείχθη ἐθνικὴ ἐπιδείξις ὑπὲρ τῆς συντηρητικῆς δημοκρατίας, διέψευσε δὲ τὰς ἐλπίδας τῶν μοναρχικῶν, οἵτινες προσῆπον ὅτι οἱ δημοκρατικοὶ θὰ ἐξώκελλον εἰς ἐπιδείξεις ἐναντίον τῆς Γερμανίας. Ἐκ τῶν ἐν ταῖς γαλλικαῖς ἐφημερίσι δημοσιευθειῶν διεξοδικῶν περιγραφῶν ἐραυρίζομεθα τὰ ἐπόμενα: Ἡ ἐορτὴ αὕτη ἤρξατο τῇ 2 Αὐγούστου (ἑ. ν.) καὶ ἔληξε τῇ 4 τοῦ αὐτοῦ μηνός. Ἡ κυρία Θιέρσου ἐγένετο δεκτὴ ἐν Νανσὺ μετὰ βασιλικῶν αὐτόχρημα τιμῶν.

Τῇ πρωτῇ τῆς 2 Αὐγούστου ἐγένετο γεωποινικὴ ἐκθεσις, μετὰ μεσημβρίαν δὲ, ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ ἱπποδρόμου, ἀνέγνωσεν ὁ σοφὸς καθηγητὴς κ. Bichat ἐπιστημονικὴν διατριβὴν του περὶ τοῦ ποταμοῦ Μοζέλα καὶ τῆς διευσθύνσεως τῶν ὑδάτων αὐτοῦ. Κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἐξετελέσθησαν ἐν τῷ μεγάλῳ παραδείσῳ γυμναστικοὶ ἀγῶνες εἰς δν ἔλαβον μέρος πολλὰ μέλη τῶν διαφόρων ἐν Γαλλίᾳ γυμναστικῶν ἐται-

ριῶν. Τὴν ἐσπέραν ἡ πόλις ἦτο κατάφωτος.

Ἡ 3 Αὐγούστου ἦτο ὠρισμένη εἰς τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ ἀνδριάντος. Ἀπὸ πρωῒας διενεμήθησαν ἐλέη πρὸς τοὺς πτωχοὺς τῆς πόλεως. Τὴν 9 ὥραν π. μ. ὁ δήμαρχος τῆς Νανσὺ προσέφερε τὸν οἶνον τῆς τιμῆς πρὸς τοὺς γυμναστάς. Τὴν 1 μ. μ. ὥραν, ἐν τῇ «Πλατεῖᾳ Στανισλάου» ἐγένετο ἡ ἀποκάλυψις τοῦ ἀνδριάντος. Ὁ κ. Νομπλὼ ἀρχαῖος βουλευτὴς τῆς Μοζέλης ἐν τῇ ἐθνικῇ συνελεύσει τοῦ 1871 καὶ πρόεδρος τῆς ἐπὶ τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ ἀνδριάντος ἐπιτροπῆς, παραδίδει τὴν πόλιν τὸν ἀνδριάντα ἀπαγγελίας κατὰ ληλον λόγον. Ἀκολούθως ὠμίλησεν ὁ πρόεδρος τῆς Γερουσίας κ. Μαρτέλ καὶ ὁ ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν κ. Λεπέρ ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς κυβερνήσεως. Εἴτα ὠμίλησεν ὁ δήμαρχος τῆς Νανσὺ, μετὰ τὸ τέλος τοῦ λόγου τοῦ ὁποῖου τὸ περικάλυμμα τοῦ ἀνδριάντος κατέπεσεν ἐν τῷ μέσῳ ἐνθουσιῶδων ἐπευφημιῶν, πλεῖστοι δὲ στέφανοι κατετέθησαν ἐπὶ τῆς βάσεως αὐτοῦ ὑπὸ τῶν ἀντιπροσώπων διαφόρων πόλεων, ἐταιριῶν καὶ σωματείων. Ὁ στέφανος τῆς πόλεως τοῦ Μέρτς ἦτο κεκαλυμμένος διὰ μαύρης σκέπης. Μετὰ ταῦτα ἔλαβε τὸν λόγον ὁ κ. Ἰούλιος Σίμων, ὁστις ἐξέφρασε καὶ τὰς εὐχαριστήσεις τῆς κυρίας Θιέρσου, πρὸς τὴν πόλιν Νανσὺ διὰ τὴν ἀνεγερσιν τοῦ ἀνδριάντος. Ἐπὶ τέλους ὁ κ. Λεγκουβὲ ἀνέγνω, μετὰ τῆς χαρακτηριστικῆς αὐτὸν τέχνης τῆς ἀπαγγελίας, ὠραῖον ποίημα. Μετὰ τὴν τελετὴν ταύτην διενεμήθησαν βραβεῖα εἰς τοὺς ἀριστεύσαντας γυμναστάς, τὴν δὲ 6 ἐσπερινὴν ὥραν ἐδόθη μέγα συμπόσιον ἐν τῷ δημαρχείῳ τῆς πόλεως, καὶ ἐφωταγωγῆθη ἡ πόλις.

Τὴν 4 Αὐγούστου ἐτελέσθησαν ἱππικοὶ ἀγῶνες.

Ἐκ τοῦ λόγου τοῦ κ. Ἰουλίου Σίμωνος ἀποσπῶμεν τὰ ἀκόλουθα.

«Ὁ Θιέρσος ὑπῆρξε διὰ παντὸς εὐσταθὲς ὑπέρμαχος τῶν ἀναγκαίων ἐλευθεριῶν. Ὅτε εἶδε προσβάλλομεν τὰς πεποιθήσεις του, παρητήσατο τὴν δημοτικότητα καὶ ἀντέστη πρὸς τὸ ἴδιον αὐτοῦ κόμμα. Μέγαν ἀπέδειξεν αὐτὸν ἡ εὐστάθεια πρὸς τὰς γενναίας καὶ ἐλλόγους πεποιθήσεις του. Ἐσπούδασε νὰ προλάβῃ τὸν πόλεμον. Ἐπὶ δὲ τοῦ πολέμου ἐμόχθησεν ὑπὲρ τῆς Γαλλίας παρὰ τῇ Εὐρώπῃ. Ἀναβάς ἐπὶ τὴν ἀρχὴν, ἐδέησε νὰ ὑποστῇ τρεῖς ἀγῶνας δεινούς, κατὰ τοῦ Δήμου, κατὰ τῶν πολεμίων, κατὰ τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως. . . . Ἀλλὰ καὶ ἀποχωρήσας, ὑπῆρξεν ὁ ἀρχηγὸς καὶ ἡ ἐλπίς ἡμῶν. Προσφάτευσεν τὸν θρίαμβον τῆς τρίτης δημοκρατίας. Τὰς προφητείας του ἐδικαίωσαν ὁ Θεός, ἡ καθολικὴ ψηφοφορία καὶ ἡ σύνεσις τῆς Βουλῆς. Ναί· ἡ σωθεῖσα Γαλλία κατέχει διὰ παντὸς τὴν καθολικὴν ψηφοφορίαν, δημοκρατικὴν κυβερνήσιν καὶ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ διανοεῖσθαι, διδάσκειν καὶ γράφειν. Ἡ δημοκρατία προέκυψεν ἐξ

ἀγῶνος, ἐν ᾧ πρόκειται νὰ νικηθῶσιν οἱ ἐχθροὶ καὶ νὰ ἐγκαινισθῇ περίοδος ἐξουσίας, ἐν ᾗ θὰ πρᾶνθῶσι καὶ αὐτοὶ καὶ προσελκυσθῶσιν. Ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1789 εὔρε τὸν τελικὸν αὐτῆς τύπον, τὴν συντηρητικὴν καὶ φιλελεύθερον δημοκρατίαν, οἷον ἠθέλησε καὶ ἐδημιούργησεν ὁ Θιέρσος. Ὁ δὲ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργῶς Λεπέρ εἶπεν, ὅτι προσήλθεν ἡ κυβερνήσις, ὅπως τιμῇ τὸν ἐνδοξὸν ἀπελευθερωτὴν τοῦ πατρῴου ἐδάφους. Ἀνέμνησε τὰς ἀμυθήτους δυσχερείας, πρὸς ἃς ἐδέησε νὰ παλαίσῃ, ὅποτε ἤκμαζεν ὁ ἐμφύλιος πόλεμος, ἦσαν ἐξηνητημένοι οἱ δημόσιοι πόροι, ἐβαρύνοντο οἱ πολῖται δι' εἰσφορῶν πολεμικῶν, κατεῖχοντο ὑπὸ ξένων τὰ φρούρια, ἀπήγετο εἰς αἰχμαλωσίαν ὁ στρατός, ἐδιχονόει δὲ ἡ ἐθνικὴ συνέλευσις. Ὁ Θιέρσος ἐνέβαλε πᾶσι θάρρος· ἀνέπτυξε τοὺς πόρους μετὰ θαυμαστῆς δραστηριότητος· ἐπαγίωσε τὴν κυβερνήσιν τοῦ τόπου διὰ τοῦ τόπου, ἦν ἐπίστευσεν ὅτι εὔρεν ἐν τῇ συνταγματικῇ καὶ κοινοβουλευτικῇ μοναρχίᾳ, κατὰ τὸ πρότυπον τῆς Ἀγγλίας, παρὰ πᾶσαν τὴν διαφορὰν τῶν πολιτικῶν καὶ κοινωνικῶν ἐθίμων τῶν δύο χωρῶν, ἥτις καθίστα ἀδύνατον οἰανδήποτε ἀφομοίωσιν. Ἐπιδὼν τὴν πτώσιν ὀκτῶ κυβερνήσεων, ἦλθεν εἰς ἐπίγνωσιν, ὅτι μόνον δυνατὸν εἶδος κυβερνήσεως ἐν Γαλλίᾳ εἶναι ἡ τὴν ἐπανάστασιν καταπαύουσα δημοκρατία. Ὁ δὲ κ. Λεγκουβὲ εἶπε:

«Τρεῖς ἄνδρες κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦτον, διὰ τῆς ἰσχύος τοῦ πνεύματός των ἀνεκαίνισαν τὰς τύχας τῆς ἰδίας πατρίδος· ὁ Καβούρ, ὁ Θιέρσος καὶ ὁ Βίσμαρκ».

Λέγεται, ὅτι ὁ Γαμβέτας προσκληθεὶς νὰ ὁμιλήσῃ ἐπίσης, εἶπεν· «Ἡ Νανσύ κεῖται ἐγγύτατα τῶν συνόρων. Χωρὶς νὰ τὸ θέλω, θὰ διαφύγῃ ἐκ τῶν χειλέων μου ὑπαινιγμός τις περὶ τῆς Ἀλσατίας καὶ τῆς Λωρραίνης. Προτιμῶ νὰ σιωπήσω».

Ὁ ἀνεγερθεὶς ἀνδρὶς, ἐκ μαρμάρου, εἶνε ἔργον τοῦ ἀνδριαντοποιοῦ κ. Γκιλπέρ, νικῆσαντος ἐν διαγωνισμῷ μεταξὺ ἐβδομήκοντα πέντε διαγωνισθέντων καλλιτεχνῶν. **M

ΜΟΥΣΙΚΟΝ ΤΕΡΑΣ.

Κατ' αὐτὰς ἀφικνεῖται ἐξ Ἀμερικῆς εἰς Βυρῶπην νέον μουσικὸν τέρας, μὲς Τερεζίτα Πάτ-βορθ ὀνομαζόμενον. Εἶνε δὲ αὕτη νεάνις αὐτῇ μόνῃ δυναμένη νὰ ἐκτελῇ τετραφθίδαν ὅλην διὰ τεσσάρων ὀργάνων. Δεινὸν τὸ ἀκουσμα, ἀλλ' ἀληθινόν. Ἡ φύσις εὐνόησεν ἐξαιρέτως τὴν μὲς Τερεζίταν, ἐπρόκειτο αὐτὴν διὰ τριῶν ζευγῶν χειρῶν καὶ δύο ζευγῶν ποδῶν, ἐν ἄλλοις λόγοις ἐπλάσεν αὐτὴν τέρας ἐξάχειρον καὶ τετράπουον, ἀλλὰ μουσικώτατον ὅμως. Καὶ διὰ δύο μὲν τῶν ἑξ χειρῶν αὐτῆς ἐκτελεῖ τὸ μέρος τοῦ κλειδοκύμβαλου, διὰ δύο δὲ ἐτέρων τὸ τοῦ τετραχόρδου. Αἱ ὑπολείπονται δύο χεῖρες εἶνε ὀπισθεν κατὰ

τὴν ῥάχιν καὶ δι' αὐτῶν παίζει βαρὺ τετράχορδον (alto) καὶ διὰ τῶν τεσσάρων ποδῶν βαρυβάριτον (violoncelle). Ὡστε βλέπετε ὅτι εὐλόγως δύναται νὰ ὀνομασθῇ γυναικορχήστρα. Κυρία Σ *

ΑΘΗΝΑΪΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΙΑ'

ΤΗ ΚΥΡΙΑ Χ'—ΕΙΣ ΑΥΓΕΡΝΗΝ. (ἔν. Εὐδοκίᾳ).

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 8 Ἀυγούστου 1879.

Τίποτε σχεδὸν ἄξιον λόγου δὲν ἔχω νὰ σοῦ ἀναγγείλω ἐξ Ἀθηνῶν αὐτὴν τὴν ἐβδομάδα, καὶ ἐντρέπομαι τῇ ἀληθείᾳ, ὅχι ἐννοεῖται εἰς λογαριασμὸν μου, ἀλλ' εἰς λογαριασμὸν τῆς ἑλληνικῆς μεγαλοπόλεως διὰ τὴν νεολογικὴν αὐτῆς πτωχείαν. Καὶ ὅμως αἱ Ἀθῆναι, ὡς καὶ ἄλλοτε σοῦ ἔγραψα, μεγαλύνονται ὁλονέν, μεγαλύνονται καὶ αὐξάνουσι, τὸ δὲ μέτρον τοῦ σημερινοῦ των μεγαλείου σοὶ παρέχει αὐτὸ καὶ μόνον τὸ γεγονός, ὅτι ἡ πρωτεύουσα τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου θὰ ἐκλέξῃ ἐφέτος, κατὰ τὰς προσαχθεῖς βουλευτικὰς ἐκλογὰς, ὅχι πλέον ἐξ, ὡς μέχρι τοῦδε, ἀλλὰ ὀκτῶ ἀντιπροσώπους. Δὲν δύνασαι, πιστεύω, νὰ μοῦ ἀρνηθῇς, ὅτι τοῦτο εἶνε πρόοδος, πρόοδος ἀληθινή καὶ ἀδιαφιλονεικητός, τὴν ὁποίαν οὐδ' αὐτοὶ τῆς Ἑλλάδος οἱ ἐχθροὶ δύνανται ν' ἀρνηθῶσιν. Ἡμπορεῖ τις ἴσως, ἂν ἦνε μάλιστα φύσει δίκαιος ἄνθρωπος, φιλόσοφος, μετρίσιμος καὶ ἀπαισιόδοξος, νὰ μὴ παραδέχεται ὡς ἐκφανῆ μαρτύρια τῆς ἀναπτύξεως καὶ προόδου τῶν Ἀθηνῶν, κατὰ τὴν τελευταίαν ἀπὸ τοῦ 1870 δεκαετίαν, τὸν ἐγκληματισμὸν τοῦ γαλλικοῦ θεάτρου παρ' ἡμῖν, τὴν εἰσαγωγὴν τῶν raouls, καὶ τῶν ἀθῶν questions, τὰς μονομαχίας χάριν ἐνὸς μανδηλίου μιᾶς γαλλίδος ἡθοποιοῦ, τοὺς bals costumés, τὴν Lilly καὶ ἄλλα πολλά, πειστικώτατα ἐν τούτοις τεκμήρια, μαρτυροῦντα ὅτι αἱ Ἀθῆναι δὲν δύνανται νὰ κοιμηθῶσιν ἀπὸ τὴν ζηλοτυπίαν των, ἀκούουσαι ὅτι οἱ Παρίσιοι ὀνομάζονται ἐνίοτε nouvelle Athènes, καὶ προσπαθοῦσι νὰ γείνωσι Παρίσιοι διὰ νὰ ἦνε ἄξια τοῦ ὀνόματός των. Ὅλ' αὐτὰ φιλονεικοῦνται ἴσως καὶ δύνανται νὰ φιλονεικηθῶσι. Δύναται τις ἴσως μάλιστα καὶ νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι αἱ Ἀθῆναι ἀπέχουσιν ἔτι πολὺ τῶν Παρισίων, διότι τοῦ com- bles ἀκόμη, καὶ . . . πολλὰ ἄλλα πράγματα. Τίς ὅμως, σὲ παρακαλῶ, θὰ διαμυσηθῇ, ὅτι δὲν προώδευσεν καὶ δὲν ἀνεπτύχθη καταπληκτικῶς πόλις, ἥτις μετὰ ἓνα περίπου μῆνα θὰ ἔχῃ ὀκτῶ ἐκλεκτοὺς—δηλ. βουλευτάς—ἐκ τριᾶκοντα περίπου κλητῶν—ἥτοι ὑποψηφίων, ἐν ᾧ εἶχε τέσσαρας, μόνον κατὰ τὰ 1860, πέντε κατὰ τὰ 1865 καὶ ἐξ κατὰ τὰ 1871; Φαντάσου ἐπὶ στιγμὴν, ὅτι μετὰ ἓνα αἰῶνα, ἂν τὰ πράγματα, θεοῦ εὐδοκούντος, βαίνωσιν ὡς βαίνουσι, καὶ αἱ Ἀθῆναι μᾶλλον προοδεύωσιν ὡς προ-

οδεύωσιν; Θὰ ἔχωσι τῶν ἐγγόνων μας οἱ ἐγγονοὶ τριάκοντα τοῦλάχιστον βουλευτάς! Δὲν ζηλεύεις τὴν δόξαν των; καὶ δὲν λυπεῖσαι καὶ σὺ φοβερά, ὡς ἐγὼ λυποῦμαι ἐνίοτε, ὅτι ἐγεννήθη ἑκατὸν ἔτη προῶνότερα παρ' ὅ,τι ἔπρεπε; Φαντάσου τριάκοντα ἀντιπροσώπους, μεριμνώντας ἡμέραν καὶ νύκτα περὶ τῆς εὐημερίας καὶ προόδου τῆς κλεινῆς πόλεως, ὥχρους ἐκ τῶν πατριωτικῶν των ἀγρυπνιῶν καὶ ἰσχυρὸς ἐκ τῆς ἀπὸ τοῦ θήματος ρητορείας των, μὴ τρώγοντας, μὴ πίνοντας, μηδὲ κοιμωμένους χάριν τοῦ κοινοῦ καλοῦ, καὶ εἰπέ μου, σὲ παρακαλῶ, ἂν μετὰ ἑκατὸν ἔτη δὲν θὰ δικαιῶνται νὰ λέγωσιν οἱ ἀπόγονοί μας, παρῶντες τὸ μασσαλιωτικὸν λόγιον: si Paris avait trente députés serait une petite Athènes. Μὴ ἀμφισβᾷς δὲ περὶ τούτου. Αἱ Ἀθῆναι ἔχουσι μέλλον, καὶ εὐδαίμονες ἐκεῖνοι δι' οὓς τὸ μέλλον αὐτὸ θὰ ἦνε παρόν. Σήμερον ὅμως, μᾶλλον τὸ σχετικὸν των μεγαλείων καὶ τοὺς προσεχεῖς ὀκτῶ των βουλευτάς, εἶνε δι' ἐμὲ Σαχάρα αὐχμηρὰ, ὅθεν δὲν εὐρίσκω νὰ συλλέξω πρὸς ψυχαγωγίαν σου οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον εἰδησεῖδιον. Ἄν σοῦ ἔγραφα πολιτικὰς ἀνταποκρίσεις, καὶ ἡγάπας καὶ σὺ τὰ πολιτικὰ, ὡς τὰ τρελλαινέται μία μας φίλη, θὰ εἶχα πολλὰ πράγματα νὰ σοῦ γράψω, ὅχι τόσα ἀνὰ ἡμέραν ὑποθέσεις, καὶ πολὺ διασκεδαστικώτερα παρ' ὅ,τι φαντάζεσαι. Ἡρκεῖ μόνον νὰ σοῦ περιγράψω τὴν ἐκλογικὴν ἐκστρατείαν τῶν ὑποψηφίων μας βουλευτῶν, τὰ γλυκερά των μειδιήματα, τὰς μελισσταγεῖς των θωπείας, καὶ τὰς χονδράς των ὑποσχέσεις, αἵτινες κατὰ τοῦτο καὶ μόνον διαφέρουσιν ἀπὸ τὰς ὑποσχέσεις τῶν ἐκλογέων, ὅτι εἶνε κάπως μεγαλειότεραι κατὰ τὸ περιέχον καὶ κενότεραι ἐπομένως κατὰ τὸ περιεχόμενον. Ἡρκεῖ νὰ σοῦ ἐκθέσω ἐν συνόψει τὰ περὶ ἐκλογικῶν συνδυασμῶν μυστικὰ διαβούλια τῶν ἐπαρχιακῶν ὑποψηφίων, ἅτινα ἐν τούτοις γίνονται ἐν Ἀθήναις χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ ἀνάγκη νὰ ἐρωτηθῶσι κάπως καὶ οἱ μέλλοντες ψηφοφόροι, οἵτινες κατατίθενται ἀπλῶς εἰς τὴν μέλλουσαν ἐκλογικὴν ἐταιρίαν, ὡς κατατίθενται εἰς κερδοσκοπικὸν τινα εὐπορικὸν συνεταρισμὸν 100 δέματα βακαλάου, 200 βαρέλια σακχάρους καὶ πενήκοντα κάσσαι πετρελαίου. Ἡρκεῖ τέλος νὰ κάμω μαζύ σου μικρὸν τινα περιπατον εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ τὰς ὁδοὺς τῶν Ἀθηνῶν, καὶ νὰ διασκεδάσωμεν ὁμοῦ, θεωροῦσαι ἀδιακρίτως εἰς τὰ βάθη τῶν ὑπογείων οἰνοπωλείων, ὅπου θὰ ἐβλέπομεν τὸν μελανὸν ἐπενδύτην προστριβόμενον οἰκείως εἰς τὴν λιπαρὰν ἐφειστροῖδα τοῦ χωρικοῦ, τὸ στίλβον ὑπόδημα πατούμενον ἐν φιλικῇ διαχύσει ὑπὸ τοῦ λασπωμένου τζαρουχίου, καὶ τοὺς γλαφυροὺς δακτύλους κομψοῦ τινὸς ὑποψηφιδίου θωπεύοντας τὸν πιναρὸν τράχηλον οἰνοβαροῦς ἐκλογέως. Ἀλλ' αὐτὰ, ὡς προεῖπον, εἶνε πολιτικὰ

καὶ ἡξεύρω ὅτι δὲν τὰ νοστιμεύεσαι. Ἄν τοῦλάχιστον ἐνοστιμεύεσαι τὰ διασκεδαστικὰ μὲν, ἀλλὰ κάπως κακολόγα ἀνέκδοτα, ἅτινα τασάκις ῥητῶς μοῦ ἀπηγόρευσας, θὰ σοῦ διηγούμενην πολλὰ περιέργα τῆς ἐβδομάδος ταύτης σκάνδαλα. Ἀλλὰ σὺ λέγεις: Οὐαὶ ὅχι μόνον δε' οὐδ' ἀλλὰ καὶ εἰς θὺ τὸ σκάνδαλον ἔργεται, καὶ πτύεις εἰς τὸν κόλπον σου πάντοτε καὶ σταυροκοπεῖσαι πρὸς τὴν κακολογίαν.

Ἄνατρέχω λοιπὸν εἰς τὰ παλαιά, καταβαίνω μαζύ σου εἰς τὸ Φάληρον, εἰς τὸ μέγα καὶ πολὺ Φάληρον, τὸ ὁποῖον κατήντησε σήμερον ἀπαραίτητος πλέον ἀνάγκη εἰς διασκεδάσιν τοῦ καλοῦ κόσμου τῶν Ἀθηνῶν, καὶ σὲ ὀδηγῶ εἰς μίαν τῶν πρώτων παραστάσεων τῶν Cloches de Corneville. Τὸ κωμικὸν αὐτὸ μελόδραμα τὸ ὁποῖον ὑπῆρξε πέρυσι, κατὰ τὴν Παγκόσμιον ἐκθεσιν τῶν Παρισίων, ἐν τῶν μεγίστων θελήτρων τοῦ πανταδαπῶς ἐκείνου πληθυσμοῦ, ὅστις συρρέει εἰς τὴν νέαν Βαθυλῶνα, ἵνα δαπανήσῃ τερπνότερον τὰ ἀποταμιεύματά του, ἐδόθη κατ' ἀνάγκην ἐφέτος καὶ ἀπὸ τοῦ φαληρικοῦ θεάτρου, ὡς ἐπεκράτησε νὰ ὀνομάζεται τὸ ἐπὶ τῶν ἄμμων τοῦ Φαλήρου ἐστημένον ξύλινον παράπηγμα. Λέγω κατ' ἀνάγκην, διότι ἐννοεῖς πολὺ καλὰ, ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μὴ χειροκροτήσωσιν αἱ Ἀθῆναι πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἐχειροκρότησαν οἱ Παρίσιοι. Ἐχειροκρότησε λοιπὸν καὶ ἐπεδοκίμασεν ἐνθουσιωδῶς τὸ ἀθηναϊκὸν κοινὸν τὸ χαριέστατον αὐτό, ὡς ὀνομάσθη, μελόδραμα, καὶ τὸ ἐχειροκρότησε μάλιστα ὅπως οὐδ' εἰς τοὺς Παρίσιους αὐτοὺς ἐχειροκροτήθη. Οἱ σκαῖοι παρίσιοι, ὡς τοῦλάχιστον ἐνθυμούμαι, οὐδέποτε κατώρθωσαν νὰ ἐννοήσωσι καὶ ἐκτιμήσωσι τὴν κομψὴν ἐκείνην χάριν, μεθ' ἧς ἀνατρέπει τὴν τράπεζάν του ὁ εἰς τῶν τριῶν γραφῶν ἐν ἀρχῇ τῆς τρίτης πράξεως, καὶ συνανατρέπεται μετ' αὐτῆς κυλιόμενος ἐπὶ τῆς σκηνῆς. Ἡμεῖς ὅμως ἐξετιμώμεν εἰς τὸ Φάληρον καὶ τὴν δραματικὴν τοῦ γεγονότος τούτου σπουδαιότητα, καὶ τὴν ῥυθμικὴν αὐτοῦ χάριν καὶ τὴν νοήμονά του ἐκτέλεσιν. Διὰ τοῦτο καὶ τὸ ἐχειροκροτήσαμεν, καὶ τὴν ἐπανάληψίν του ἐζητήσαμεν, καὶ ὁ ταλαίπωρος Frédéric ἠναγκάσθη νὰ πῇ ἐκ νέου καὶ νὰ κυλισθῇ ἐκ δευτέρου ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἐν μέσῳ ῥαγδαίων χειροκροτημάτων. Ὅτε ὅμως τὸ ἐνθουσιώδες κοινὸν ἐζήτησε καὶ τὴν ἐκ τρίτου ἐπανάληψιν τοῦ σκηνοῦ ἐκείνου ἐπεισοδίου, ὁ δυστυχὴς γραφεὺς εἶχε, φαίνεται, βαρυνθῇ τὴν κάπως κουραστικὴν αὐτὴν διὰ τὴν ῥάχιν του διασκεδάσιν, καὶ παρελθὼν εἰς τὸ προσκήνιον εἶπεν εὐσεβάστως εἰς τοὺς θαυμαστάς του: «Si ces messieurs n'en sont pas contents, je n'en suis pas non plus!» Τὸ κοινὸν τότε νύχταριστήθη καὶ ἡσύχασεν, ἄρκεσθὲν ἐκὼν ἄκον εἰς τὰ μουσικὰ τοῦ ἔργου θέληνητρα. Τὰ θέληνητρα αὐτὰ λέγονται πολλὰ καὶ ποικίλα παρὰ τοῦ κοινοῦ.

Τὸ κατ'ἐμέ, δὲν ἤξεύρω ἀληθῶς πῶς νὰ σοῦ πα-
ραστήσω τὴν ἐντύπωσιν, ἣν μοῦ ἐπροξέησε τὸ
παράδοξον αὐτὸ μουσικὸν ἔργον. Δὲν ὁμιλῶ περὶ
τοῦ εἶδους τῆς δραματικῆς μουσικῆς εἰς τὴν δ-
ποίαν ἀνήκει, διότι δὲν κατώρθωσα νὰ τὸ κα-
τατάξω. Οὔτε σπουδαῖον μελόδραμα εἶνε, οὔτε
εἰς τὴν ἰταλικὴν opera buffa ἀνήκει, οὔτε opera
comique γαλλικὴ δύναται νὰ ὀνομασθῇ, οὔτε
ὁφρεμπαχιάς εἶνε καθαρά. Εἶνε κάτι τι ἀμ-
φίβιον καὶ hybride, ἑτερόκλιτον καὶ χιμαι-
ρσιδές. Εἶνε εἰδός τι μωσαϊκοῦ ἀλλοκότου, εὐ-
άρεστον μὲν ἐν συνόλῳ ὡς ἐκ τῆς ποικιλίας
τῶν χρωμάτων καὶ τῆς συμπλοκῆς τῶν ἀρα-
βουργημάτων του, μὴ ἔχον ὅμως οἰονδήποτε σχέ-
διον, μῆτε σκοπὸν, μῆτε ἰδέαν, μῆτε ἀναλογί-
ας, μῆτε φωτοσκίασιν. Καὶ αὐτὸ τὸ μελωδικόν
του περιεχόμενον εἶνε ἀθυρτάκη τις, ἡ ἰταλικὴ
σαλάτα, κατὰ τὴν σημερινὴν μαγειρικὴν γλῶσ-
σαν, ὅπου, ἀλλαχοῦ μὲν ἀναγνωρίζεις πρόδηλον
τὸν Κουρέα τῆς Σεβίλλης καὶ τοὺς Δραγόνους
τοῦ Βιλλάρ καὶ τὴν Κόρην τῆς Ἀγγῶ, ἀλλαχοῦ
δὲ ἀπορεῖς πρὸς τὸ γνῶριμον τοῦ μέλους καὶ
δὲν κατορθώνεις ἐν τούτοις νὰ τὸ ἐνθυμηθῇς.
Αἱ πλεῖσται τῶν μουσικῶν του φράσεων εἴ-
ναι ῥάκη γνωστῶν παλαιότερων μελωδιῶν, ἐ-
πιδεξιῶς ὅμως συνερράμμενα εἰς τριβῶνιον πολύ-
χρωμον, ὅπερ θαυβοῖ τὴν ὄρασιν καὶ τὴν εὐχα-
ριστεῖ ἐφ' ἱκανὰς στιγμάς. Ἡ ἐκτέλεσις του δὲν
ὑπῆρξε κακὴ· πολλοὶ μάλιστα διατείνονται ὅτι
ἦτο ἐξαιρετός. Σημείωσαι ὅμως ὅτι εἰς τοὺς
πολλοὺς τούτους κατατάσσονται οἱ οὐχὶ ὀλίγοι
θαυμασταὶ τῶν ἐφετεινῶν μας ὑψιφῶνων, οἱ πω-
ληταὶ τῶν ἀνθοδεσμῶν, καὶ οἱ πτηνοπῶλαι, νο-
μίζω, ἀκόμη, οἱ προμηθεύοντες τὰς περιστρεφάς,
ὅσαι ῥίπτονται καθ' ἐσπέραν εἰς τὴν σκηνήν, ὡς
τρυφεροὶ ἐρμηνεῖς τοῦ ἐνθουσιασμοῦ θεατῶν τινων.

ΣΟΦΙΑ

Γινώμαι καὶ σκέψεις ἡθικαὶ τοῦ δουκὸς

ΔΕ-ΛΑ-ΡΟΣΦΟΥΚΩ

[Μετάφρασις Γ. Ζωγιοῦ.]

229.

Ἡ εὐεργεσία, ἣν ἔλαβέ τις, ἀναγκάζει αὐτὸν
νὰ στερῇ τὴν ἐκ τοῦ εὐεργετήσαντος ἀδικίαν.

230.

Οὐδὲν εἶναι τοσοῦτον μεταδοτόν, ὅσον τὸ πα-
ράδειγμα. Διὰ τοῦτο καὶ τὰς ἀκρως ἀγαθὰς καὶ
τὰς ἀκρως κακὰς τοῦ ἀνθρώπου πράξεις πάν-
τοτε πράξεις ὅμοιαι διαδέχονται. Μιμούμεθα
δὲ τὰς ἀγαθὰς πράξεις ἐκ ζήλου, τὰς δὲ κακὰς
ἐκ φυσικῆς κακίας, ἣν ἡ μὲν αἰδὼς κατεῖχε δε-
σμίαν, τὸ δὲ κακὸν παράδειγμα ἀπηλευθέρωσε.

231.

Μεγάλως μαίνεται ὁ μόνος σωφρονῶν ἐν πό-
λει μαινομένη.

232.

Οἰανδήποτε καὶ ἂν ἐπινοήσωμεν τῶν θλίψεων

μας πρόφασιν, τὸ συμφέρον καὶ ἡ ματαιότης
πολλάκις εἶναι αἱ πρωτεύουσαι αὐτῶν αἰτίαι.

ΛΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ὁ ἀββᾶς Λιστζ εἶνε οὐ μόνον μέγας μουσι-
κός, ἀλλὰ καὶ ἀνὴρ εὐφυέστατος.

Τῷ ἔλεγον ποτε περὶ τινος κυρβαλιστοῦ, ὁ-
στις ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἔδιδε συναυλίας πρὸς εὐ-
εργετικὸν σκοπὸν, καθ' ἑκάστην ἐκόλλα προγράμ-
ματα καὶ τὸ ὄνομά του διελαλεῖτο πανταχοῦ.
Περὶ τοῦ μουσικοῦ τούτου ἠρώτησέ τις τὸν Λίτζ.

— Δέν με λέγετε, πρκακαλῶ, ὁ μουσικός αὐ-
τὸς τί πρᾶγμα εἶνε, ἀξίζει τίποτε;

— Ἐλεῆμων ἄνθρωπος εἶνε ὁ κυρβαλιστής
αὐτός, ἀπεκρίθη ὁ Λιστζ μειδιών. Ἐλεῆμων,
καὶ περὶ αὐτοῦ δύναται τις νὰ εἴπῃ ὑπὸ πᾶσαν
ἐποψιν ὅτι «δὲν γινώσκει ἡ δεξιὰ του τί ποιεῖ ἡ
ἀριστερά του!»

Οἶνοβαρὴς γέρων ἀνέρχεται τὴν λεωφόρον
Σταδίου κλονούμενος καὶ προσκόπτων εἰς πᾶν
δένδρον.

Οἱ διαβάται γελῶντες σπεύδουσι πρὸς αὐτὸν
καὶ τον περικυκλοῦσι.

«Ἀδέρφια! ἀναφωνεῖ ὁ γέρων μετὰ φωνῆς
χαλαρᾶς καὶ καγχάζων. Ἀδέρφια! καλὰ ἔλεγε
ἡμεῖς, πῶς τὸν λέν, ὁ σοφὸς ποῦ ἔλεγε πῶς ἡ
γῆ γυρίζει.»

ΛΑΗΘΕΙΑΙ

* * * Ω! πόσον ἀδυσωπήτως, πόσον ψυχρῶς
καὶ ἀσυμπαθῶς πρὸς πᾶν αἴσθημα τῆς καρδίας
ἡμῶν, προβαίνει καὶ μᾶς συμπαρασύρει ὁ ῥοῦς
τῶν καθ' ἡμέραν ἔργων καὶ χρειῶν. Ἀνάγκη νὰ
φάγωμεν πάλιν, νὰ πῖωμεν, νὰ κοιμηθῶμεν, καὶ
νὰ ἐξυπνήσωμεν. Ἀνάγκη νὰ πωλήσωμεν πάλιν,
ν' ἀγοράσωμεν, νὰ ἐρωτήσωμεν, ν' ἀποκριθῶμεν·
νὰ ἐπιδιώξωμεν ἐν ἐνὶ λόγῳ μυρίας ματαιάς
σκιάς, αἵτινες οὐδόλως πλέον μᾶς ἐνδιαφέρουσιν.
Ἡ ψυχρά, ἡ μηχανικὴ ἔξις τοῦ ζῆν μένει καὶ ἀφ'
οὗ πᾶσα τῆς ζωῆς τέρψις ἐξέλιπε καὶ ἀπεσβέ-
σθη. (Κα Στόου)

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Τὸ θέρος τοῦ 1879 θὰ μείνῃ ἐξάκουστον
ἐν τοῖς μετεωρολογικοῖς χρονικοῖς τῆς Γερμανίας.

Καθ' ἃ ἀναγγέλλουσιν ἐκ Βυρσβούργου οἱ θε-
ρισται ἐξέρχονται εἰς τοὺς ἀγροὺς βαρὺν ἐνδε-
δυμένοι μανδύαν ἕνεκα τοῦ δρυμέος φύχους.

Ἐν δὲ Ροφελσάϊμ, Σαλιγενδςάτ, Φογελσβούργῳ
οἱ χωρικοὶ ἤναψαν ἐν τῇ γωνίᾳ τοῦ ἀγροῦ τῶν
πῦρ, ἵνα θερμαίνωσι τὰ ὑπὸ τοῦ ψύχους ἀπο-
ναρκωθέντα μέλη των.

Εὐκαιρὸν νομίζομεν νὰ ἐκθέσωμεν ἐν συν-
όψει τοὺς τρόπους δι' ὧν διάφοροι πόλεις ἀπ-
αλλάσσονται τῶν ἀδεσπότων καὶ πλανωμένων
κυνῶν, οἵτινες τὴν ὥραν ταύτην τοῦ ἔτους δύ-

νάνται μεγίστου κινδύνου αἵτιοι νὰ γείνωσιν εἰς
τοὺς ἀνθρώπους.

Ἐν Μασσαλίᾳ ὁ ἐπιτετραμμένος τὴν σύλλη-
ψιν τῶν κυνῶν ἔχει θρόνον, ὃν ῥίπτων περὶ τὸν
τράχηλον τοῦ ζώου συλλαμβάνει αὐτὸ καὶ δι'
ἐπίτηδες ἀμαξίου τὸ μεταφέρει εἰς ὠρισμένον
τόπον, ἔνθα ἀπαγχονίζεται ἂν μὴ ἀναζητηθῇ
ὑπὸ τοῦ κυρίου του ἐντὸς ὠρισμένης προθεσμίας.

Ἐν Λυὸν διασκορπίζουσιν ἐν ταῖς ὁδοῖς δη-
λητήριον, ἐν Παριείοις τοὺς ἀπαγχονίζουσιν, ἐν
Βρυξέλλαις ταυτοχρόνως τοὺς ἀπαγχονίζουσι
καὶ τοὺς ἀποτελεῖνόνουσι διὰ ῥοπάλου· διὰ τοῦ
τρόπου δὲ τούτου λέγουσιν, ὅτι τὸ ζῶον ἐντὸς
ἐνὸς δευτερολέπτου ἐκπνέει χωρὶς νὰ βασανί-
ζηται.

Ἐν Ἀμστελδάμῳ δηλητηριάζονται ὑπὸ τῆς
ἀστυνομίας διὰ καταποτίων.

Ἐν Βερολίῳ ἀφ' οὗ τοὺς συλλάβωσι, πλήτ-
τουσιν αὐτοὺς διὰ μικροῦ ῥοπάλου κατὰ τὸ ἄνω
μέρος τῆς ῥινὸς καὶ τὸ ζῶον παραχρῆμα ζαλί-
ζεται καὶ συγχρόνως ἀποθνήσκει.

Ἐν Λονδίῳ μεταχειρίζονται τὸ πρῶσικόν
δξύ. Ἐν Μαδρίτῃ σκορπίζουσιν ἀνὰ τὰς ὁδοὺς
τεμάχια κρέατος περιέχοντα στρυχνίνην.

Ἐν νέᾳ Ἰόρκῃ ἀφ' οὗ τοὺς δώσωσι νὰ φά-
γωσι καλῶς τοὺς εἰσάγουσιν ἀνὰ 150—200 ἐν-
τὸς κλωβοῦ σιδηροῦ καὶ τοὺς πνίγουσι ἐυθί-
ζοντες τὸν κλωβὸν ἐν τῷ ποταμῷ.

Ἐν Ἰταλίᾳ, Νεαπόλει καὶ Φλωρεντίᾳ κλεί-
ουσι τοὺς κύνας ἐν δωματίοις μετὰ ἀνημμένων
ἀνθρώπων καὶ τοὺς φονεύουσι διὰ τῆς ἀσφυξίας.
Ὁ τρόπος οὗτος, ὁ διὰ τῆς ἀσφυξίας καὶ ὁ διὰ
τοῦ πνιγμοῦ εἶνε, λέγουσιν, ὁ ἐλάχιστος πάντων
ὀδυνηρός.

Ἐν Ἀθήναις μέχρι πρό τινων ἐτῶν ἦτο ἐν
χρήσει ὁ ἐν μέσαις ταῖς ὁδοῖς φόνος τῶν κυνῶν
διὰ τοῦ ῥοπάλου ἔχοντος κατὰ τὸ χονδρὸν ἄ-
κρον αὐτοῦ ἥλους αἰχμηροῦς· ἦτο δὲ ἀποτρό-
παιον τὸ νὰ βλέπῃ τις τὰ ἔχνη τὰ αἵματ' ἐκ
τῆς διαδόσεως τοῦ δημίου καὶ τοὺς φονευθέν-
τας κύνας ἐν τῷ ἀκολουθοῦντι κάρρῳ εἰς ὃ ἐρ-
ρίπτοντο ἀναπνέοντες ἔτι. Ἀλλ' οὐχὶ σπανίως
συνερχόμενοι ἐκ τῆς ζάλης των ἐπὶ τῶν ἔξω τοῦ
κάρρου, πρὸς χαρὰν τῶν ἀκολουθούντων παι-
δαρίων καὶ θλίψιν τοῦ μπόγια, ὅστις ἐξημιούτο
οὕτω δραχμὴν μίαν καθ' ἑκαστὸν ἀναζῶντα καὶ
δραπετεύοντα κύνα. ἦτο δὲ τὸ πρᾶγμα καὶ λί-
αν κινδυνώδες, διότι πολλάκις οἱ τραυματιζό-
μενοι κύνες ἀμυνόμενοι ὤρμων κατὰ τοῦ δη-
μίου των ἀπειλοῦντες νὰ τὸν κατασπαράξωσι.
Συχνὰ δὲ ἦσαν καὶ αἱ ἀνὰ τὰς ὁδοὺς ἐρίδες τῶν
ἐχόντων κύνας κατὰ τῶν κλητήρων καὶ τοῦ δη-
μίου, ὅστις ἀνεξαιρέτως ἐφόνευε καὶ τοὺς ἀδε-
σπότους κύνας καὶ τοὺς ἔχοντας κύριον, εἰ καὶ
οὗτοι διεκρίνοντο ἐκ τοῦ κλοιοῦ ὃν ἔφερον περὶ
τὸν λαιμόν. Ἀλλ' ἀπὸ τινων, ὡς εἴπομεν, ἐτῶν ἐ-
ξέλιπε τὸ θάρσaron τοῦτο μέσον καὶ ἀντ' αὐτοῦ

εἶνε σήμερον ἐν χρήσει ἡ διὰ δικτύου σύλληψις.
Ἀλλὰ δὴ ὁ—οὐχὶ πλέον δημίος ἀλλὰ—θηρευ-
τῆς ἐξέρχεται ἔχων ἐπ' ὤμου τὴν πόλιν καὶ
ῥίπτων αὐτὴν συλλαμβάνει τὸν κύνα καὶ τὸν
εἰσάγει ἐντὸς ἀμαξίου πανταχόθεν περιπεφραγ-
μένου ἔχοντος δὲ ὁπὰς δι' ὧν δύνανται οἱ αἰχ-
μάλωτοι νὰ βλέπωσι πρὸς τὰ ἔξω καὶ διασκε-
δάζωσι τὴν ἀθυρίαν των. Ἀφ' οὗ δὲ τὸ ἀμά-
ξιον πληρωθῇ, ὁδηγεῖται εἰς τὴν ἀστυνομίαν ἐν-
θα οἱ κύνες κρατοῦνται ἐν περιορισμένῃ αὐλῇ
καὶ πᾶς ὁ ἀπολέσας τὸν κύνα του δύναται ἐρ-
χόμενος εἰς τὴν ἀστυνομίαν νὰ λάβῃ αὐτὸν κα-
ταβάλλων δραχμὴν διὰ τὴν δαπάνην τῆς συν-
τηρήσεως καὶ ἐπιτηρήσεως τοῦ ζώου του. Ὁ-
σοι δὲ κύνες δὲν ζητηθῶσιν ἐν ὠρισμένῳ διαστή-
ματι ἡμερῶν τινων φονεύονται ἰδιαιτέρως.

Ἐν τῇ βιενναίᾳ Ἀκαδημία τῶν τε-
χνῶν, γράφει ἡ Κ. λειώ, ὑπάρχει ἐκτεθειμένη
πρότυπος σκιαγραφικὴ εἰκὼν Τιτανομαχίας,
ἣν, κατ' ἐντολὴν τοῦ αἰοδίου Σίμωνος Σί-
να, ἐφιλοτέχνησεν ὁ περιφανὴς ζωγράφος Γρεϊ-
πεγκέρλ. Ἡ κολοσσιαία εἰκὼν, ἡ μετὰ πολλῶν
ἄλλων ἐκ τοῦ κύκλου τοῦ Προμηθεὺς μέλλουσα
νὰ τοιχοκολληθῇ ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς ἐν Ἀθή-
ναις Σιναίας Ἀκαδημίας, εἶνε ἀληθὲς ἀριστοῦρ-
γμα τῆς αὐστριακῆς καλλιτεχνίας. Ἐν τῇ ὑ-
περτάτῃ ἀκρᾷ ἵσταται ὁ παντοδύναμος Ζεὺς ἐ-
πὶ τεθρίππου, ἀγομένου ὑπὸ τοῦ Προμηθεὺς· ὁ-
πισθεν δὲ οἱ συμμαχοῦντες αὐτῷ ὀλύμπιοι θε-
οί. Οἱ Τιτᾶνες δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν ἐξα-
κοντίζουσι δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν πέτρας καὶ
σφραύουσιν ἐπ' ἀλλήλων τὰ ὄρη· κεραυνοβολού-
μενοι δὲ καταταρταροῦνται ἐκπεπληγμένοι καὶ
τρέμοντες, ὑποδέχονται δὲ αὐτοὺς ἐν τῇ ἀβύσ-
σῳ οἱ ἐκατόγχιρες. Ἡ Ἑστία, ἡ Δημήτηρ καὶ
ἄλλαι θεαῖναι περίφοβοι ἐκλείπουσι τελευταῖαι
τὴν γῆν καὶ ζητοῦσι καταφύγιον παρὰ τῷ Διὶ,
οὗ τινος τὴν ἀδελφὴν καὶ ἀλογον ἦσαν εἶχον
ἤδη ἀρπάσει οἱ Τιτᾶνες. Κάτωθεν τῆς εἰκόνος
τὸ ἄρτι πλασθὲν γένος τῶν ἀνθρώπων κρύπτε-
ται κατεπτοημένον ἐν μικρᾷ ὀπῇ καὶ ἐναγωνίως
περιμένει τοῦ ἀγῶνος τὴν ἐκβασιν.

Πρὸς ἀπόδειξιν τῶν ἀνεξαντλήτων προσό-
δων τῆς Γαλλίας σημειοῦμεν, ὅτι οἱ ἔμμεσοι
φόροι ἀπὸ τῆς 1 ἰανουαρίου μέχρι τέλους ἰουλίου
ὑπερέβησαν κατὰ 85,776,000 τὸ ὑπὸ τοῦ ὑ-
πουργοῦ τῶν οἰκονομικῶν προϋπολογισθὲν ποσόν.

Ὁ ἐν Νεᾷ Ἰόρκῃ περικλεῆς ναυπηγὸς Ἐ-
ρίξον κατασκευάζει νῦν νέον ναρκοφόρον πλοῖον,
προωρισμένον ἵσως νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τοὺς ἐν
Θαλάσσῃ ἀγῶνας. Τὸ σκάφος εἶναι 130 πόδας
μακρόν, καὶ ἐν τῷ μέσῳ 12 εὐρύ· ὀπισθεν εἶναι
μακρόν καὶ δξύτατον, ἐμπροσθεν ὅμως ὀλιγώτε-
ρον δξύ, καὶ δὴ ὅμοιον τῇ κεφαλῇ φαλαγγίς, ἥς
ἀπὸ τῶν κοίλων ὀφθαλμῶν θὰ ἐκपुरσκορτῇται
ἡ νάρκη. Ἡ τρύπις ἔχει βάθος 12 ποδῶν καὶ
εἶναι τεθωρηγμένη διὰ παχέος σιδηροῦ ἐλάσματος.

τος. Δύο λείπτες μεγάλοι κινούσι μηχανήν μικράν μὲν τὸν ὄγκον, ἔχουσιν δὲ δύναμιν 4000 ἵππων. Τὰ ἐξακοντίζόμενα βέλη εἶναι αἱ συνήθεις σιγαροειδείς νάρκαι, 16 πόδας μακραι καὶ 2 πόδας εὐρεῖται, μεστὰι δυναμίτιδος, διὰ μακρῶν σωλήνων ἐκριπτόμεναι καὶ διανύουσαι 15 γερμανικά μίλια τῆς ὥρας. Μία καταπελτικὴ μηχανή, διὰ τοῦ συμπυκνουμένου αἵρος, ἐξασκεῖ πίεσιν 250 λιτρῶν ἐφ' ἐκάστην σπιθαμὴν τῆς ἐπιπέδου ῥάχους τῆς νάρκης, κινεῖ ταύτην 6—8 πόδας ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος κατὰ τοῦ πολέμιου σκάφους. Ὀλίγον πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν κλείεται τὸ κάτω κατάστρωμα· εἰς ἀξιοματικὸς φυλάσσει παρὰ τὸν ἰστόν· ὅλον δὲ τὸ ἄλλο πλήρωμα καταβαίνει εἰς τὸ κατώτατον μέρος τοῦ πλοίου. Μεταξὺ τοῦ πρώτου καὶ δευτέρου καταστρώματος εἰσρέει τοσοῦτον ὕδωρ, ὥστε βυθίζεται ὅλη ἡ νάρκη, φαίνεται δὲ μόνον ἡ καπνοδόχη καὶ θωρηκτὴ ἄκρα τοῦ ἰστοῦ, ἐν ᾗ κρύπτεται ὁ φυλάσσων ἀξιοματικὸς. Τὸ τέρας τοῦτο διατρέχει ὑπὸ τὸ ὕδωρ πέντε γεωγραφικά μίλια τῆς ὥρας καὶ ὁρμᾷ κατὰ τῶν θωρηκτῶν πλοίων ἄχρις οὗ ἀπέχει αὐτῶν 200 πόδας, ἐν ᾧ οἱ ἐν τῇ τρόπιδι μένοντες μετατιθεῖσι τὴν φοβερὰν νάρκην εἰς τὸν πνευματικὸν σφενδονικὸν σωλήνα. Ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν, πρὶν λάβῃ καιρὸν τὸ πλήρωμα τοῦ ἐχθρικοῦ πλοίου νὰ σκεφθῇ περὶ τῆς σωτηρίας του, τὸ ἔργον τελειοῦται. Ἡ νάρκη κολλᾷται ὁποιδήποθι τοῦ σκάφους· ἡ δυναμίτις θραύει πᾶν τὸ προστυγχάνον· ὁ ἐχθρὸς καταποντίζεται· ἡ δὲ ἄτρωτος νάρκη ἐξακολουθεῖ τὴν διαβολικὴν μάχην ἐναντίον ἄλλων πολέμιων σκαφῶν ἢ ναρκῶν. Ὁ Ἑριζὼν ἐλπίζει ὅτι διὰ τῆς εὐρέσεώς του παύονται αἱ ναυμαχίαι, τὰ δὲ πελάγη ἀνοίγονται εἰς τὴν εἰρηνικὴν ἐποικεινωμένην τῶν λαῶν.

ω' Ὁ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ὑπουργὸς ἐν Πρωσσίᾳ ὁ καὶ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ἱατρικῶν ἰδρυμάτων ἐπιτετραμμένος, ὑπέβαλεν εἰς τὴν Ἱατρικὴν ἐν Βερολίνῳ Ἑταιρίαν σχέδιον δι' οὗ ὀρίζεται ἡ ἀμοιβὴ ἣν ὀφείλουσι νὰ λαμβάνωσιν οἱ ἱατροί, ὡς ἑξῆς.

α' Κατὰ τὴν πρώτην ἐπίσκεψιν ἡ ἀμοιβὴ θὰ εἶνε φράγκα 2,50.

β' Κατὰ πᾶσαν δὲ μετὰ ταῦτα ἐπίσκεψιν φράγκα 1,25.

Ἐὰν δὲ ὁ ἱατρὸς ἐπισκεπτεται ταυτοχρόνως πλείονας ἀσθενεῖς, μέλη τῆς αὐτῆς οἰκογενείας καὶ ἐν τῇ αὐτῇ οἰκίᾳ κατοικοῦντας, καθ' ἕκαστον αὐτῶν θὰ λαμβάνῃ τὸ ἡμισυ τῆς ἀνωτέρω κεκανονισμένης ἀμοιβῆς. Ὡσαύτως δὲ καὶ ἐν τοῖς οἰκοτροφείοις καὶ ταῖς φυλακαῖς.

γ' Ἡ προφορικὴ συμβουλὴ πλείονων ἱατρῶν περὶ τῆς θεραπείας ἀσθενοῦς τινος περιλαμβανομένης καὶ τῆς ἐπισκέψεως ἐὰν ἡ συμβουλὴ προηγήθῃ τιμᾶται φρ. 6,25 καθ' ἕκαστον ἱα-

τρόν, αἱ δὲ ἐπόμεναι συμβουλαὶ φράγκα 3,75.

δ' Ὁ προσερχόμενος εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἱατροῦ καὶ ἐρωτῶν αὐτὸν δίδει κατὰ μὲν τὴν πρώτην ἐπίσκεψιν φρ. 1,75 κατὰ δὲ τὰς ἐπομένας λ. 75.

ε' Ἐὰν ὁ ἱατρὸς προσκληθῇ μετὰ τὴν 10 ὥραν τῆς νυκτὸς μέχρι τῆς 7 π. μ. τριπλασιάζεται μὲν ἡ ἀμοιβὴ ἡ ὁρισθεῖσα ἀνωτέρω ἐν τοῖς ἄρθροις α' καὶ β', διπλασιάζεται δὲ ἡ ἐν τοῖς ἄρθροις γ' καὶ δ'.

ς' Ἡ ἐξέτασις διὰ τοῦ ὀφθαλμοσκοπίου, τοῦ λαρυγγοσκοπίου καὶ τῶν ἐτέρων τοιούτων ὀργάνων πρὸς ὁρισμὸν τῆς νόσου φρ. 2,50.

ζ' Ἡ χλωροφορμίας τοῦ ἀσθενοῦς τιμᾶται φρ. 3,75.

ω' Δαπάνη τῆς ἀμερικανικῆς ἐφημερίδος «Κήρυξ τῆς Νέας Ὑόρκης» γίνεται κατ' αὐτὰς νέας ἐκδρομὰς εἰς τὸν βόρειον πόλον. Πρὸς τοῦτο ἀπέπλευσεν ἤδη ἐξ Ἀγίου Φραγκίσκου τὸ πλοῖον Jeannette φέρον 4 ἀξιοματικούς καὶ 18 ναύτας, 1 μηχανικόν, 1 φυσιογράφον, 1 μετεωρολόγον καὶ 1 ἀνταποκριτὴν τῆς ἐν λόγῳ ἐφημερίδος.

ω' Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1864—1877 ἡ ὀλικὴ ἀξία τῆς ἐξαγωγῆς πετρελαίου ἐξ Ἀμερικῆς ὑπερέβη τὰ δύο δισεκατομμύρια διακόσια ἑκατομμύρια φράγκων.

ω' Ἐν Νορβηγίᾳ 1 σχολεῖον ἀναλογεῖ πρὸς 280 κατοίκους, ἐν Ρωσίᾳ 1 σχολ. πρὸς 2,300.

Εἰς ἈΝΑΓΝΩΣΤΗΣ

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Κατὰ τὴν ὥραν ταύτην τοῦ καύσωνος καλὸν νομίζομεν νὰ δεῖξωμεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς Ἑστίας τὰ μόνα ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης παρεχόμενα μέσα εἰς πρόληψιν τῶν ὀλεθρίων συνεπειῶν, εἰς αἷς ὑπὸκεινται οἱ ὑπὸ κυνὸς λυσσῶντος δακνόμενοι.

Μέχρι τοῦ νῦν τὸ μόνον προφυλακτικὸν κατὰ τῆς λύσσης εἶνε ἡ καυτηρίασις ὅθεν ἄμα διηχθέντος τινὸς πρώτη ἐργασία εἶνε νὰ καυτηριασῶμεν τὴν πληγὴν. Ἐκ πάντων δὲ τῶν καυτηρίων ἄριστον εἶνε ὁ πεφυρακτωμένος σίδηρος, ἡ δὲ καυτηρίασις εἶνε τοσοῦτ' ὀλιγώτερον ὀδυνηρὰ, ὥσθ μᾶλλον πεφυρακτωμένος εἶνε ὁ σίδηρος.

Ἐως οὗ δὲ πυρακτωθῇ ὁ σίδηρος δὲν πρέπει ἡμεῖς νὰ καθήμεθα ἄργοι, ἀλλὰ φροντίζομεν νὰ δέσωμεν σφιγκτὰ τὸ διηχθὲν μέλος ὑπεράνω τῆς πληγῆς, πιέζοντες ταυτοχρόνως διὰ τῶν δακτύλων αὐτὴν, ὥστε νὰ ἐκθλίψωμεν τὸ μεμολυσμένον αἷμα. Πλύνομεν δὲ αὐτὴν διὰ τινος βευστοῦ οἴου δὴποτε.

Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ διηχθεὶς ἐὰν τὸ σῶμα του φθάσῃ εἰς τὴν πληγὴν, πρέπει παρעוῦς νὰ ἐκμυζήσῃ αὐτήν· ἔστω δὲ ἡσυχος ὅτι οὐδένα διατρέχει κίνδυνον, ἀρκεῖ μόνον τὸ στόμα του καὶ τὸ χεῖλός του νὰ μὴ εἶνε σχασμένα ἢ ἐκδαρμένα.

ΑΘΗΝΑΙ—ΤΗΡΟΙΣ ΚΟΡΙΝΘΗΣ, ΟΔΟΣ ΜΙΑΤΙΑΔΟΥ ΚΑΙ ΝΙΚΙΟΥ, 13